БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 148 (11134) | 1966 оной июнийн 23, четверг | Сэн 2 мүнгэн

300 МЯНГАН ҺАНАМЖА БОЛОН ДУРАДХАЛ

Орон доторхи предприятинууд, эрдэм-шэнжэлгын, проектнэ эмхи зургаануудта Научно-техническэ бүлгэмүүдэй (НТО) 59 мянган эхин эмхи тогтоогдонхой. Эдэнэр һүүлэй хоёр жэлэй турша соо 300 мянга гаран һанамжа ба дурадхалнуудые зохёогоод, нилээд ехэ ашаг үрэ үгөө. Научно-техническэ бүлгэмүүдэй бүхэсоюзна Соведэй хүдэлмэри тухай асуудалай ВЦСПС-эй Президиум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ үедэнь иимэ тоонууд дурдагдаа. Мүнөө НТО бүлгэм 3 миллион шахуу үнэнтэ гэшүүдтэй болоо. Эдэ бүлгэмүүдэй правленинүүд ба соведүүд эрдэм, техникын туйлалтануудые бүри һайнаар номнон дэлгэрүүлдэг, мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэдэй техническэ, экономическа эрдэм дээшэлүүлхэ оролдолго гаргадаг болонхой. Эдэнэй үүсхэлээр олонитын мянга гаран институт, техническэ дэбжэлтын университедүүд нээгдээ.

(ТАСС)

ХАЖУУРАЙ ХАНХИНААН ХОЛО БЭШЭ

Манай республикын колхоз, совхозуудта энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэлгэ илангаяа ехэ харюусалгатай хэрэг болонхой. Үбһэ, силос болон бусад тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ шадаһан лэ ажахынууд адууһа малайнгаа тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ талаар хараалһан ехэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха болоно. Энэ талаар табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнэхөөрөө ехэ хэмжээ ябуулгануудай хараалагдаһаниинь мэдээжэ.

Зорилгоёо зүбөөр ойлгоһон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалга, силос даралгада эршэмтэйгээр бэлдэжэ, үдэр саг гээнгүй аргатай газартань набшаһата тэжээл суглуулжа, хулһа ожорһо сабшажа захалһан байна. Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозойхид жэл бүри набша намаа элбэгээр бэлэдхэжэ, хони хурьгаддаа, тугал бурууնуудтаа эдюулдэг заншалтай. Энэнь витамин элбэгтэй, һайн тэжээл гэжэ тоологдоно. Мүнөөшье тэдэнэр набша намаа суглуулжа захалһаар недели болобо.

Үбһэ хуряалгын машина зэмсэгүүдые түгэс бэлэн болгохо, силос дараха тусхай траншейнүүдые малтажа, хана оёорыень цементээр хушаха хүдэлмэри Хүдэриин совхоздо урагшатайгаар ябуулагдана. Эндэ хоёр мянган тонно силос багтааха цементлэгдэһэн томо траншей бүтээгдэжэ байнхай. Силоснэ ургамалнуудай, үбһэ ногооной баян ургаса абахын тула тэрэнээ хэдэн удаа уһалха, нэмэлтэ үтэгжүүлгэ тарааха тушаа энэ ажахыда ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Теэд иимэ жэшээ баримтанууд тон үсөөн байһаниинь гэмшэлтэй. Юрэнхы дээрээ республика дотор үбһэ хуряалгада, силос даралгада бэлэдхэл үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Силосэй ногоо хуряаха комбайнуудай, сенокосилкануудай заһабари угаа ехээр удаарна. Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ, ожорһо намаг сабшаха хүдэлмэри тоогдоногүй, мүнөө хүрэтэр тэрэ эхилэгдээгүй.

Хориин аймагай ажахынуудта хура бороо оронгүй байжа, сабшалан, тарялангай ургаса гандажа захалһан. Тиигээшье һаань, аймагай нэгэшье ажахыда набшаһата тэжээл бэлдэгдэнэгүй. Мүн эндэхи ажахынуудта хулһа ожорһо сабшаха арга бии аал, тэрэ баһал хэрэглэгдэнэгүй. Иимэрхүү байдал Загарайн, Сэлэнгын, Зэдын аймагуудта үзэгдэнэ.

Хони малаар олон аад, жэл бүри үбһэ тэжээлээр дуталдадаг эдэ аймагуудай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд юугээ хүлеэнэб, юундээ найданаб, яахадаа набша намаа, хулһа ожорһо бэлэдхэнэгүйб гэжэ асуумаар. Дурсагдагша партиин райкомууд, аймгүйсэдкомууд, үйлэдбэриин управленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абангүй, яахадаа һанаа амар һуунаб?

Тэжээл бэлэдхэхэ шухала хэрэгтэ иимэ һанаа амар, хайша хэрэгээр хандаха ябадалые тэсэхын аргагүй. Мүнөө үедэ хулһа ожорһо сабшажа абахада эгээл зохид саг. Энээнһээ оройтобол, хура бороо элбэгээр орожо, хулһа сабшажа абаха аргагүй болодогынь мэдээжэ. Мүн хулһан хагдаржа, модохиржо захалдаг ха юм. Тэрэшэлэн үбһэ хуряалгын жэгдэрэн эхилтэр набшаһата тэжээл суглуулха хүдэлмэри дүүргэгдэхэ ушартай ха юм. Тиимэһээ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нэгэшье үдэр миин алдангүйгөөр набшаһата тэжээл, хулһа ожорһо бэлэдхэхэ звено, бригадануудые эмхидхэжэ, тэдэниие бүхы машина, хэрэгсэлнүүдээр хангаха болоно. Мүн энэ хүдэлмэридэ һургуулиин һурагшадые, малшадые олоор хабаадуулха, тэдэнэй дунда мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, һайн шанартайгаар ехэ тэжээл бэлэдхэһэн хүнүүдые урмашуулха гурим тодорхойлхо шухала.

Тиихын хажуугаар сабшалан дээрээ ногоо һайнаар ургуулха, кукуруза, наран сэсэг болон силосэй бусад ургамалнуудай баян ургаса абахые али болохоор оролдохо, аргатай газартань сабшалан, тарялангаа хоёр-гурба дахин уһалха хэрэгтэй. Иимэ эрилтэ партиин ЦК-гай майн Пленум бүхы колхозникуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй үмэнэ табиһан байна.

Мүнөө үедэ үбһэ хуряалга, силос даралгада бэлдэхэ хүдэлмэриие хурдадхаха, машина, хэрэгсэлнүүдээ заһабарилжа дүүргэхэ, звено, бригадануудые бүридхэжэ, тэдэнэртэ хүдэлмэриин түсэб-даабари хүргэхэ саг ерээ. Тиихэдээ тэгшэ һайн сабшалангай ногоо хуряалгые үргэлжэдэнь оньһожоруулхаар хараалжа, бүхы машина, хэрэгсэлнүүд түхеэрэгдэхэ ушартай. Тэрэшэлэн силос энэ жэлдэ бүхыдэнь тусхай түхеэрэгдэһэн, ханалагдаһан, оёорлогдоһон траншейнүүд соо хэхэ эрилтэ табигдана. Урда жэлнүүдэйхидэл али силос газар дээрэ обооложо, ехээр гутаажа хаяха ябадалтай эрид тэмсэхэ шухала. Ушар иимэһээ ажахы бүхэндэ ниитын малда хүсэд хүрэхөөр шэмэтэ тэжээл бэлэдхэжэ абахаар һайн траншейнүүд баригдаха, заһагдаха болоно. Энэ ехэ хүдэлмэридэ промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд шефтээ абаһан колхоз, совхозуудтаа бодото туһаламжа хүргэхэ аргатай. Энээниие партиин райкомууд, аймгүйсэдкомууд эмхидхэхэ зэргэтэй.

Үбһэ хуряалгада, силос даралгада ябагшадай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын тула тэдэнэртэ зохид байра түхеэрхэ, хамтын эдеэ хоолоор хангаха тушаа эртээнһээ бодомжолхо, бүхы хэрэгтэй юумыень бэлдэхэ болоно. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ эхэнэрнүүдые олоор хабаадуулхын тула колхоз, совхозуудта, бригадануудта хүүгэдэй ясли, саад эмхидхэхэ шухала байһаниинь элитэ.

Ниитынгээ адууһа мал эрхим шанартай тэжээлээр хүсэд хангажа, Эхэ орондоо мал ажалай продуктнуудые худалдаха, тушааха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлхэ, Совет гүрэнэйнгөө мүндэлһэн табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлаха гээшэ хүдөөгэй ажалшан бүхэнэй арюун нангин хэрэг мүн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГОНУУД: Граммшье нооһо гээнгүйгөөр абаха. Хулһа ожорһо, набша намаа ехээр бэлэдхэхэ. Үнеэдээ үдэр һүнигүй адуулжа, сагаан эдеэ дэлгэрүүлхэ.

26 ЖЭЛДЭ ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ

Баян гол! Социалис Ажалай Герой Шалсама Ламажаповна Цыремпилова энэ нютагтаа суурхадаг. Хорин зургаан жэлэй туршада хонишоноор ажаллажа байһан энэ эхэнэрэй хэһэн хүдэлмэриие тоолоо һаа ехэхэн. Тухайлхада, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойнгоо хони хаража байхадаа, гансахан һүүлшын 15 жэлэй туршада ходоодоол 100 эхэ хонин бүриһөө зуу гаран хурьга абажа байгаа.

Шалсама Ламажаповна дүрбэн үхибүүдтэй. Шура басаганиинь түрэл колхоздоо зоотехнигээр хүдэлнэ. Рая басаганиинь Томско медицинскэ институдта, Веранъ—Буряадай хүдөө ажахын институдта, Виктор хүбүүниинь технологическа институдта һурадаг.

Баян голой суута хонишоной даадаг отарынхид энэ жэлдэ 563 эхэ хониноо 582 хурьга абажа түлжүүлбэ. Мүнөө хонидынь зунай ногоон дээрэ таргалжа байнхай. Һаяын үдэрнүүдтэ хонидойнь нооһон хайшалагдахань.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Баргажан.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРНО

Манай Хүрбын совхозой малшад амжалтатайгаар хүдэлжэ, мяха, һү гүрэндэ тушаалгаар хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Энэ оной түрүүшын хахадта 4800 центнер һүн худалдагдаха аад, үнгэрэгшэ үе соо түсэбһөөнь үлүүлэн үшөө мянга гаран центнер һүн тушаагданхай.

Зунай бэлшээриин хаһада һаали үдэр бүри дээшэлжэл байна. Хэрбээ май һарада совхозойхид үдэртэ дүшөөд центнер һү гүрэндэ тушаадаг байбал, мүнөө таби гаран болгогдоно.

Совхозоймнай гурбан отделенидэ һаамхай үнеэдэй юһэн гүүртэ бии. Зуһаланда малынь гаргагдажа, үдэр һүнигүй адуулагдана. Социалис мүрысөөндэ Хасууртын фермынхид түрүү ябана. Эндэхид хахад жэлэйнгээ даабариие үлүүлэн дүүргэнхэй. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ гурбадахи отделениин һаалишан, аймагай Соведэй депутат Жалма Батуева эрхимлэдэг. Тэрэ таба һарын туршада даадаг хорин үнеэнһээ 158 центнер һү һаагаа. Мүн хоёрдохи отделениин һаалишад Нурия Ахметзянова, өгэшэ дүүнэр Ханда болон Дэнзэма Дымбрылова гэгшэд магтаалтайгаар ажаллана.

Мүнөө манай совхозойхид жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэхын хойноһоо мүрысэжэ байнхай.

К. ЖАЛСАРАЕВ.
совхозой парткомой секретарь.

Хори.

Пея Пантелеймоновна Собенникова хори гаран жэлдэ һаалишанаар ажаллажа ябана. Дүршэл ехэтэй энэ һаалишан «Улаан Оронго» колхоз дотороо суурхаһаар үнинэй. Нёдондо 16 үнеэдһээ 17 тугал абажа, нэмэлтэ түлөөһэндэ нэгэ тугал абаа һэн.

Байгша ондо баһал үнеэн бүриһөө тугал абахаар. Зунай элдин сагта үнеэдээ үдэр һүнигүй адуулжа, сүүдхэдээ гурба дахин һаажа, сагаан эдеэ дэлгэрүүлжэ байнхай. Мүнөө энэ һаалишан үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүдһээ дээшэ һү һаана. Зураг дээрэ: П. СОБЕННИКОВА.

А. БОРИСОВАЙ фото.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГАДА БЭЛЭН

Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын нэгэдэхи отделениинхид энэ жэлдэ ниитынгээ малда 25 мянган центнер бүдүүн тэжээл бэлдэхээр хараална. Тэрэ тоодо 20 мянга 100 центнер үбһэн бэлдэгдэхэ. Ивалгынхид эды шэнээн тэжээл бэлдэжэ шадаха гү гэһэн асуудал гараа.

Отделениие хүтэлбэрилэгшэд арад зонтойгоо зүбшэхэ гэжэ шиидээд, мэргэжэлтэдые, тракторна болон тараан ажалай бригадын бригадирнарые, малай фермэ даагшанарые суглуулжа суглаа зарлаа һэн. Энэ жэлдэ 25 мянган центнерһээ байха үшөөшье ехэ бүдүүн тэжээл бэлдэхэ арга бии гээд сугларагшад мэдүүлээ. Уляангир, бургааһанай мүшэр набша ехээр суглуулжа хатааха гэжэ шиидхэгдээ.

Хамта 150 хүнһөө бүридэһэн үбһэ хуряалгын звено эмхидхэгдээ. Мүн 3 бригадада нэгэ-нэгэ оньһожоруулагдаһан звено бии болгогдохо. Звено бүхэн газараа хубаажа абанхай. Звеное хүтэлбэрилэгшөөр дүй дүршэлтэй хүнүүд томилогдоо. Хүдэлмэриин түсэб даабари үгтэнхэй.

Машина, техникэ, аса, тармуур болоод бусад зэмсэгүүд булта заһабарилагдажа бэлэн болонхой.

З. ТЭЛИН.

ТҮРГЭНӨӨР, ШАНАРТАЙГААР

*** Бэшүүрэй совхоздо нооһо хайшалалгын 4 пункт ажаллана.**
*** Хүдэлмэриин 15 үдэр соо 24 мянган хониной нооһон хиргагдаха.**
*** «Сагаан алта» хуряагшад иигэжэ урмашуулагдана.**

СОВХОЗОЙМНАЙ хонишод нооһо хайшалалгые ургаса хуряалга шэнги тоолодог юм. Тиигэншьегүй яахаб даа. Хонин ажал гээшэмнай ажахымнай гол баялигынь ха юм. Хонидые олоор лэ үсхэбэрилжэ байхада, олзо ехээр ородог. Тиимэл хаданъ нооһо хайшалалгые эмхитэйгээр, богонихон болзор дотор дүүргэхэ зорилго табинабди.

Энэ шухала хүдэлмэриие богонихон болзорто үнгэргэхын тулада манай совхоздо ехэ бэлэдхэл хэгдэнхэй. Бүхыдөө хурьгадһаа гадна, 24 мянга гаран хонидой нооһон хайшалагдахаар хараалагдана. **Мүнөө жэл ажахыдамнай дүрбэн томо пункт эмхидхэгдэнхэй.** Тэдээндэ ажаллаха хүнүүд томилогдоо. Томодхогдоһон пункт бүхэндэ 35 хүн ажаллаха, тэрэ тоодо 24 хайшалагшад хүдэлхэ юм. Нооһоёо шанартайгаар хайшалхын зорилгоор дүршэлтэй хүнүүдые табяад байнабди. Бүхы хайшалагшадаймнай олонхинь хэдэн жэл удаа хүдэлжэ байна.

Тиихэдэ мүнөө жэлдэ Шэбэртын дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад «ургаса хуряалгада» хабаадаха юм. Тэдэнэр түрүүшынгээ үдэрһөө эхилэн дүршэлтэй хүнүүдэй хажууда байжа һургагдаха. Тэрээнһээ гадна, пункт бүхэндэ нооһые шанараарнь илгажа байдаг классировщигууд томилогдоо. Энээндэ тусгаар һуралсал гараһан, хэдэн жэлдэ хүдэлһэн хүнүүд табигдадаг. Нооһые һайнаар илгажа гүрэндэ тушаахада, һайн шанартайгаар абтадаг, тэрэнһээ олзо ехээр ородог ха юм. Классировщигууд энэ уялгаяа ойлгожо абанхай.

Урдань манай совхоздо агрегадуудай начальнигууд хамаг хүдэлмэреэ эрхилдэг һэн. Мүнөө томодхогдоһон пунктнуудые эмхидхэхэдээ, тэдэниие даагшын уялга бии болгообди. Энэ тушаалда байгшад пунктынгаа ажалые эмхидхэхынгээ хажуугаар хайшалагдаһан нооһо тушаажа абаад, совхозойнгоо түб тосхондохи центральна складта ябуулдаг юм. Энэ складта асарагдаһан нооһон дахин һүүлшынхеэ шалгагдаад, прессээр дарагдажа, маркировко хэгдээд, Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикада зөөгдэхөөр бэлэдхэгдэнэ. Центральна складта 10 хүн ажаллажа байдаг. Мүн нооһые наринаар шалгаха тусхай лаборатори ажаллана. Иигэжэ хүдэлмэреэ эмхидхэжэ, наринаар шалгажа, шанартай нооһо гүрэндөө тушааха зорилготойбди. Хэнэйшье мэдэһээр, хайшалагдаһан нооһые муугаар илгажа гүрэндэ ябуулхада ажал ехэтэй байдаг. Тэрэнһээ совхознайшье гарзатаха бшуу.

Нооһо хайшалалгые түргөөр, шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ ганса хайшалагшадһаа бэшэ, мүн машинкануудай хүтагануудые хурсалжа, тэрэниие заһажа байдаг хүнүүдһээ болохо байһаниинь мэдээжэ. Энэ ажалда мэргэжэлтэй хүнүүдые табинхайбди. Жэшээлхэдэ, совхозоймнай хоёрдохи отделенидэ Балдан Митыпов, Дашабал Санжиев гэгшэд хүдэлжэ байна. Эдэнэр урданьшье нооһо хайшалалгын үедэ машинкануудые һайнаар заһажа үгэдэг, ямар нэгэн шалтагаанаар эбдэрээ һаань, ажалыень һаатуулангүйгөөр бэлэн болгожо һураһан хүнүүд. Иимэл улад хүдэлмэриие бүтээсэтэйгөөр эмхидхэхэ арга олгоно.

Тиихэдэ пунктнуудай ажалые зүбөөр эмхидхэхын тулада совхозой дирекци, партийна организациин зүгһөө хэмжээнүүд хараалагданхай. Хүдэлмэриин халуун хаһада отделенинүүдэй зоотехнигүүд, совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд нооһо хайшалалгые шалгажа, дутуу дундануудай гарабал, хэмжээ абажа байха юм. Мүн һаяхан партийна суглаан дээрэ арадай хинагшадай зүгһөө шалгалта хэгдэжэ байхаар хэлсэгдээ. Хэрбээ зарим нэгэ хүнүүдэй дааһан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаха, энээнһээ уламжалан, шанаргүй нооһо гүрэндэ тушаагдаха ушарай гараа һаа, тэдэнэр шангаар зэмэлэгдэхэ болоно.

Мүнөө совхозоймнай отделенинүүд нооһо хайшалалгадаа оронхой. Түрүүшын үдэрһөө эхилээд ажалаа бүтээсэтэйгөөр эмхидхэхые оролдожо байнабди. **Нооһо хайшалалгын хүдэлмэриие 15 хоногто үнгэргэхын** тулада совхозоймнай хонишодшье оролдосотойгоор ажаллажа байна. Тусхайлхада, ахалагша хонишон Дамба-Жамса Сандановай даадаг отарынхид хонидоо зунай ногоон дээрэ эртэ гарган адуулжа, нооһыень һайнаар хөөрүүлжэ, хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһо хайшалха зорилготой. Ахалагша хонишод Ц. Бадмажапов, М. Петров, Н. Цырендоржиев, Е. Селиванов гэгшэд хонидоо үдэр һүнигүй ногоон дээрэ адуулжа, нооһыень һайса хөөрүүлээд, хайшалалгада асархаяа бэлэн байна.

Үнгэржэ байгаа энэ шухала хүдэлмэриин хаһада нооһо хайшалалгада хабаадагшадай дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. **Шанартай нооһон—гүрэндөө!** Иимэл зорилго хүн бүхэнэй урда табигданхай. Хэрбээ ажалшад эдэбхи үүсхэлээ гаргажа, мүрысөөндэ шалгараа һаа, тэдэнэр һайнаар урмашуулагдаха болоно.

Социалис мүрысөөнэй табан үдэрэй дүн гаргагдахада, түрүү һуури эзэлһэн хайшалагшад дамжуулгын вымпелдэ хүртэхэ. Түрүүшын 1—3-дахи һууридa гарагшад абаха мүнгэндөө **50—100 килограмм хүрэтэр ороохо тариянай** хубаарида орохо байна. Тэрэнһээ гадна, хайшалагшадта, пунктнуудта ажаллажа байһан хүнүүдтэ арбан хоногойнь дүнгөөр даалгабаряа дүүргээд, шанартай нооһо гүрэндэ тушааһан байбалынь, тэдэнэй ажалайнгаа түлөө олоһон түлөөһэнэйнь **15 процентые нэмэлтэ түлбэри** болгон үгтэхэ гэлсэгдээ.

Нооһо хайшалалгын үедэ хонишодой бригаданууда нэмэлтэ түлөөһэн үгтэхэ юм. Бригада бүхэн түсэбһөө гадуур тушаагдаһан нооһонойнгоо түлөө ороһон мүнгэнэй **20 процентые** өөһэдтөө хубаарилха эрхэтэй. Иимэ хэмжээнүүд хонишодые, агрегадуудта ажаллажа байһан хүнүүдые хүдэлмэридөө эдэбхитэйгээр хабаадаха, нооһо хайшалалгые богони болзорто, шанартайгаар үнгэргэхэ арга олгоно.

П. АЛДАЕВ,
Бэшүүрэй совхозой главна зоотехник.

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ ХЭЛСЭЭН

Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй, Франциин Президентын хэлсээнүүд июнийн 21-дэ Кремль соо боложо эхилээ.

Эдээндэ Совет талаһаа Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко гэгшэд хабаадаба.

Франциин талаһаа Франциин Республикын Президент генерал Шарль де Голль, Гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Кув де Мюрвиль гэгшэд хабаадаа.

Үнэн сэхэ хоорэлдоонэй оршон байдалда хэлсээ хэбэд. Уласхоорондын шухала шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Энэ хэлсээндэ Совет талаһаа: СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. С. Семенов, Францида байдаг СССР-эй элшэн сайд В. А. Зорин, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн А. Г. Ковалев гэгшэд байлсаа. Франциин талаһаа: СССР-тэ байдаг Франциин элшэн сайд Ф. Бодэ, элшэн сайд ба республикын Президентын канцеляриин генеральна секретарь Э. Бюрен де Розье, түлөөлэгшэ министр, Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Европейскэ таһагые даагша Ф. Пюо, түлөөлэгшэ министр, Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй кабинедэй директор Б. де Лесс, республикын Президентын канцеляриин советник Р. де Сен Лежье гэгшэд байлсаба.

СССР КНДР ХОЁРОЙ ХООРОНДЫН ЭКОНОМИЧЕСКА, ТЕХНИЧЕСКЭ ХАРИЛСАА ХОЛБОО УЛАМ ҮРГЭДХЭХЭ

1966 оной июнийн 8-һаа 20 хүрэтэр Москвада Совет Социалис Республикануудай Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительственна экономическа делегацинуудай хоорондо хэлсээнүүд болоо.

Совет талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, Корейн талаһаа—Корейн Ажалай партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Ли Дю Ен гэгшэд делегацинуудые толгойлбо.

Хэлсээнүүдынь хани барисаанай, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

Тиигэһэнэй үндэһөөр СССР болон КНДР-эй хоорондын экономическа, техническэ харилсаа холбоон тухай хэлсээндэ, 1967—1970 онуудай үеэр СССР ба КНДР-эй эд товарнуудые харилсан абалсаха тухай хэлсээндэ, загаһа барилгын асуудалаар СССР КНДР хоёрой хоорондын харилсаа холбоон тухай протоколдо гар табигдаба.

СССР КНДР хоёрой хоорондын экономическа, техническэ харилсаа холбоон тухай хэлсээнэй ёһоор, Советскэ Союз Ким Чак гэгшын нэрэмжэтэ металлургическа заводые, Пукчанай теплоэлектростанциин, нефть буйлуулан шанаржуулдаг заводой, аммиак үйлэдбэрилдэг заводой ба бусад промышленна барилгануудай талаар Корейн Арадай-Демократическа Республикада туһа хүргэхэ болоно.

Экономическа харилсаа холбоогоо саашадань улам үргэдхэн хүгжөөхэ гэһэн хоёр талын эрмэлзэл 1970 он хүрэтэрхи хугасаа соо СССР-эй ба КНДР-эй хоорондоо эд товарнуудые харилсан абалсаха тухай хэлсээн дотор бодото бэелэлээ олоһон байна.

Ойрын дүрбэн жэлэй турша соо эд товар абалсалгын хэмжээн 1961—1965 онуудайхиһаа нилээд ехээр нэмэхэ, тиихэтээ хамта харилсан абалсадаг товарнуудай номенклатура үргэдхэгдэхэ гэжэ хэлсээгээр хараалагдаа.

Советскэ Союз бүри олон машина ба түхеэрэлгэ, бүри ехэ түлишэ, хлопок, промышленностьда шухала материалнуудые (хара ба үнгэтэ металлнуудай прокат), автопокрышка, химическэ зүйлнүүд ба арадай хэрэглэмжын бусад товарнуудые КНДР-тэ үгэхэ байха.

Корейн Арадай-Демократическа Республика Советскэ Союзда бүри ехэ хэмжээтэй хара металлай прокат, эрхим зэргын булад, малтамал ба барилгын материалнуудые, химическэ зүйлнүүдые, хүнгэн промышленностиин товарнууд ба бусад хэрэгсэлнүүдые үгэхэ.

Загаһа барилгын талаар СССР КНДР хоёрой хоорондын харилсаа холбоон тухай протоколтой зохилдуулан, өөһэдынгөө эрьеһээ холо загаһанай агнуури хэжэ байһан хоёр ороной загаһашадта усалһаа абаралгын талаар, түлишын, сэбэр уһанай, эдеэ хоолой нөөсэ һэльбэн нэмээлгын талаар харилсан туһалалсаха гэжэ хэлсэбэ.

Дурсагдаһан хэлсээнүүд ба протокол баталһан ушар хоёр ороной хоорондын түүхэтэ хани барисаанай, харилсаа холбооной ёһо заншалые улам бэхижүүлгэдэ туһалха байха гэжэ хоёр талынхид хананглаар тэмдэглэбэ.

Генерал Шарль де Голль Моссоведтэ айлшалба

МОСКВА, июнийн 21. (ТАСС). Франциин Президент генерал Шарль де Голль мүнөөдэр Москва хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомдо айлшалба. Тэрээнтэй хамта Гадаадын хэрэгүүдэй министр Морис Кув де Мюрвиль, СССР-тэ байдаг Франциин элшэн сайд Филипп Бодэ ба бусад ерэлсээ.

Хүндэтэ айлшаниие Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Б. Ф. Промыслов амаршалба.

Газарай үрэжэл— хүнэй оролдолгоhоо

ХҮН—ДАЙДЫН ЭЗЭН

...Энэ дайдамнай хэды уужамшье hаа, үндэр толгойн оройhоо дурамбайн хурса шэлээр харахадашни, хүнхэр тогооной амhар дээрэhээ уруугаа шэртөжэ байhандал, түхэл маягынь тодорон элирнэ. Голой дундуур шугы бургааhан миралзана, тойроод сабшалан! Хабарай hалхин газарай шоройн тооhо хүдэлгэн, энэ дайдыемнай ямаршье ээз хүсэгүй болгоhондол hануулаашье hаань, дэлхэймнай амилхал ёhоороо амилна, үнгэ шэнжээ үдэр бүри хубилгаhандал үзүүлнэ.

Борис Васильевич Одоев энэ нютагта түрэhэншье бэшэ hаа, уужам талаяа магтадаг. Тэрэнээ шарайшалхадаа зүрхэ сэдьхэлыньшье үлрдагшье байжа магад. Үргэн элдин Хэжэнгын гол тухай нютагай хүнүүдэй дуулалдадаг ирагуу гоёхон дуунай хүгжэм хангюурдаха абяан шэхэндэнь дүтэ шагнагдаха шэнги, болоошье аалам? Үгы даа, энэ хүмнай ондоо бодолдо абтанхай. Уhан! Газар дэлхэйе амилуулдаг хүсэн! Тэрэнэй аша туhые абаха, үргэн дайдаяа—сабшалан, таряалангаа ундалуулжа, үдхэн халима үбhэ ногоо абахаяа хүлеэнэ гү, али арбай тарияанай алтарма баян ургаса тухай hанана ха гү? Алинииньшье бодогдоо ааб даа.

Хүн дайдые амилуулдаг! Нигэжэ Борис Васильевич нэгэтэ хөөрэhэн юм. Аяар холо, оронойнгоо ниислэл—Москва хотодо КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй боложо, газар уhалуури тухай асуудалай зүбшэгдөөд байхада, Борис Васильевичай хэлэhэн мүнөөшье hанагдана. Зүб лэ хэлээ даа, алтан дэлхэймнай хүнэй ухаан бодолоор, хүнэй хүсөөр амисхалаа тааруулдаг ха юм. Энээниие багахан жэшээ дээрэhээ харахаар даа.

Эндэхэнэ, холошье бэшэ намагай хажуугаар татагдаhан үргэн ута ханааб харагдана. Хэзээб даа, агта «хүлэг» ябажа (газарай хүрьhэ hэндээ, уhанай урасхалые холын дайда руу залаа. Уhан гээшэмнай дайдые амилуулдаг хадаа хүсэ ехэтэй, дэлхэйн шарайе, хүнэй ажабайдалыешье хубилгана.

Аяар «14 мянган гектар сабшалантайбди» гэжэ совхозой директор Дондок Дашиевич Дугаров хөөрэнэ hэн. Энэ элдин газартань hүүлэй жэлнүүдтэ хүнэй, техникын хүсэн табигдажа, зургаа холо гаранииинь уhалагдадаг болгогдоо. Эндэhээл совхозой 50 гара мянган хонин, зургаа мянганhаа үлүү эбэртэ бодо малда үбhэн бэлдэгдэжэ абтана.

Сабшалан hайжаруулгада ехэхэн хүсэн табигдадаг болонхой. Саг үргэлжэдөө хүдэлжэ байдаг 50 гаран луговодууд бии. Мелиоративна отряд эмхидхэгдэнхэй. Тэрээндэ юhэн томо трактор, хоёр бульдозер, бусад техникэ ажалладаг. Сабшалан hайжаруулха хүдэлмэриие энэ ажахыда хэн эрхилнэб? Совхозой мелиоратор! Борис Васильевич Одоев! Нөөхи тала дайдаяа магтадаг хүмнай. Тэрэ Хэжэнгын совхозой тогтоhонhоо хойшо хүдэлөө. Хэдэн жэлэй туршада энэ тушаал даажа ябана.

Үнихэн болоо, Борис Васильевичтай уулзаа hэмди. Олон юумэ хөөрэнэ hэн. Хэжэнгэ нютагта Худан гол урдажа байдаг. Эндэ хаалта барижа, уhыень ондоо тээшэнь гаргахын аргагүй. Модо урадхуулдаг гол! Тиимэ хаданъ ондоо аргаар уhыень хэрэглэдэг болохо гэжэ совхозой дирекцидэ хөөрэлдөөн гараhан. Энэ хүдэлмэри мелиоратортo даалгагдаhан байгаа.

Үбэлэй хүйтэн... Уhанай хүрэhэн хойно Худан голдо мүльhэниинь малтагдаhан юм. Тиигээд 2—3 метр гүнзэгы болгогдожо, нүхэн соонь hолоомо, шэбхэ адхагдаа бэлэй. Теэд тэрэнь хабартаа уhанай хүдэлхэ болоходо, саг зуурын боолто боложо, голойнь уhан ханаабуудаар урдадаг болобо. hүүлдэ Худан голдо гурбан газарта тиимэ хаалта түхеэрэгдээ. Хэжэнгэ голдо баhал хэдэн тиимэ боолто хэгдээ. Тиигэжэ совхозой мянгаад гектар сабшалан уhалагдадаг болоо hэн.

«Уhалhан дайда ургасатай» гэлсэдэг. Урдань таба мянган гектар газар уhалагдадаг аал, тиимэ газарынь үшөө мянган гектараар нэмэхэдээ совхоздо ямар аша асарааб. Энэмнай хэдэн мянган центнер үбhэн ха юм даа. Тиигээшье hаа, Худан Хэжэнгэ голнуудта боолто хэгдэжэ, саг зууравр гаргагдаhан уhан сабшалангай газарые хүсэдөөр ундалуулжа хүрэнэгүй. Үбhэ ногоо ургуулхада хоёрдохи уhалалга хэрэгтэй, гурба-дүрбэ уhалаа hаа, бүришье hайн. Энээй тушаа мелиоратор Одоев нигэжэ хөөрэнэ.

— Сабшалан хоёр-гурба уhалха заатагүй хэрэгтэй. Энэмнай үшөөл шиидхэгдэжэ, мүрынь олгодожо байhан асуудал!..

Хайшан гээд энэ асуудал совхозой дирекци болон коммунистнуудай дунда табигдаhан байнаб? Ехэ голнуудай уhан эртын сагта хэрэглэгдэжэ, сабшалан нэгэ дахин уhалагдаашье hаа, июнь hара гараад, бороо хура орохогүй болоходо, үбhэн гандашана. Теэд энэ үедэ бага горхонуудые хэрэглэхэдэ яахаб? Иимэ зорилго мелиораторай урда табигдана. Тэрэнэй эмхидхэхэ хэрэг! Борис Васильевич удаан бодолгодо орохон байгаа. Совхозой эдлэжэ байhан 60 гара мянган гектар дайдада хэды олон жэжэ булагууд, горхонууд урданаб. Зунай аажма халуун болоходо, олонхинь шэргэжэ, уhаниинь хаташадаг юм байна. Теэд яалтайб? Үбэлдөө мүльhэн ехээр хүргэгдэхэ ёhотой. Ой модотой hүүдэр газарта тошон халяагдабал, зунай дунда hара дүүрэтэр урдадаг. Иимэ дурадхал луговодууд оруулалсаа. Энэ хүдэлмэриие совхозой мелиоратор эмхидхээ.

Урдань энэ совхоздо оройдоо тошон халягдадаггүй байгаа гэхын аргагүй. Теэд энэнь багаар хэгдэдэг hэн. Харин үнгэрhэн жэлдэ ажахын олохон луговодуудай хүсэн табигдажа, хамта хахад миллион шахуу кубометр мүльhэн хүргэгдэhэн байна. Сабшалан hайжаруулха тушаа ехэ ажалай хэгдэжэ байхада, оролдосото үүсхэлтэйгээр ажаллаhаншье луговодууд байгаа. Тэдэнэй нэгэн республикын мастер алдартай совхозой түрүү луговод Дондок Гылыкович Гылыков. Энэ хүмнай үбэлдөө хүрэдэггүй бишыхан булаг халяажа, тэндэhээ hубаг ханааб татаад, өөрынгөө даажа абаhан участогые гурба дахин уhалха арга олгоо. Бага булагай уhан иимэ ехэ ашатай болгогдохо байhаниень өнөөнhөө урагша хэн мэдэбэб даа. Борис Васильевич даб түрүүн энэ хүнөөл магтана. Нүхэр Гылыков магтагдахааршье. Тэрэнэй нөрэнь хүндэлэлэй самбарые шэмэглэжэ байдаг. Жэшээтэ ажалшан хадаа мастерай солодо хүртөө юм ааб даа.

Үшөө нэгэ луговод, Гомбожаб Чимитович Жанчиков! Энэмнай 25 жэлдэ багшалhан хүн. Ниитын малда үбhэ ехээр бэлдэдэг болохо гэhэн зорилго коммунистнуудай урда табигдахада, партиин гэшүүн Гомбожаб Чимитович сабшалан дээрэ хүдэлхэеэ гараа. Нёдондо тэрэнэй хүтэлбэрилдэг звено 560 гектар сабшалан даажа абаад, дунда зэргээр гектарай 11 центнер хүрэтэр үбhэ хуряаhан байна. Иимэл хүнүүд совхозой мелиораторай гар доро хүдэлхэдөө ажалые урагшань татана.

Сабшалан hайжаруулха, үрэжэлтэй болгохо тухай асуудал совхоздо шиидхэгдэжэ байдаг. Хэжэнгэдэ газарынь ехэ, бүхы арба гаран мянган гектар сабшалангынь гансахан жэлдэ дууhан hайжаруулагдаха аал. Тэрээндэ олон жэлэй ажал хэрэгтэй. Ганса уhалалгааршье юумэнэй урда орогдохогүй. Теэд түрүү аргануудые хэрэглэхэ шухала. Эгээл тиимэhээ Борис Васильевич энээндэ ехэхэн анхарал хандуулдаг. Сабшалан наг шэбхээр үтэгжүүлэгдэхын хажуугаар борнойлогдожо байна, хүрьhэниинь соологдоно, минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэгдэнэ. Эдэ арганууд мүнөө жэлдэ мянгаад гектарта хэгдэнхэй.

Шэнэ табан жэл. Мелиораци. Эдэ шухала хүдэлмэридэ партимнай анхарал хандуулжа, гүрэн түрын зүгhөө ехэ хэмжээнүүд хараалагдаа. Хүдөөгэй мелиораторнууд харюусалгатайшье зорилго бэелүүлхэ болоно. Мүнөө Борис Васильевичай урдань ехэхэн түсэб дэлгээтэй байдаг.. Уhалагдадаг газар хэдэн зуугаад гектараар үргэдхэгдэхэ. Шанаада уhа намаг хатаагдаха. Үрэжэл багатай 1500 гектар сабшалан эдлүүридэ ороxo. 500 гектарта шугы бургааhан сэбэрлэгдэхэ—энэл даа, тэрэнэй хэхэ, эмхидхэхэ хүдэлмэринь. Хүдөөгэй мелиоратор нүхэр Одоев иимэ харюусалгатай хэрэг даажа абаад байхадаа, тэрэнээ бэелүүлхэл байхаб гэжэ лаб этигэдэг. Хүнэй хүсэн дайдые амилуулдаг ха юм.

Т. ГАРМАЕВ,
манай тусхай корр.
Хэжэнгын совхоз.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

КПСС-эй XXIII съездын материалнуудые шудална

БУДАПЕШТ. ВСРП-гэй IX съезд ноябрь hарада нээгдэхэ юм. Венгриин ажалшад съездые эрхимээр угтахын тулада бэлэдхэл хэнэ. Энэ ушарай хүндэлэлдэ зорюулагдажа, предприятинууд, гүрэнэй ажахынууд болон кооперативуудта ажалай мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Съездэ бэлэдхэлэй үедэ КПСС-эй XXIII съездын материалнуудые шудалалгада, тэдэниие Венгриин нютагай эрхэ байдалда тааруулан бодотоор хэрэглэлгэдэ горитой анхарал хандуулагдана.

Совет коммунистнуудай дээдэ хуралдаанай зүбшэхэ зүйлдэ табигдаhан политическэ болон бодото гол шухала асуудалнууд ВСРП-гэй бүхы эхин партийна организацинуудай нээмэл суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Ябуулагдажа байгаа политика шудалдаг кружогуудай, залуушуулай академинүүдэй, политическэ hуралсалай бусад түхэл янзануудай занятинуудта съездын документнүүд шудалагдана.

Арадай Ехэ Хуралай hунгалтын урда тээ

УЛААН-БААТАР. Арадай Ехэ Хуралай hунгалта июниин 26-най воскресенидэ болохо юм. МНР-тэ энэ hунгалтын бэлэдхэл түгэсхэгдэжэ байнхай.

Депутадуудта кандидадууд мүнөө hунгагшадтай уулзажа байнхай. Республикын дээдэ органуудта hунгагдаха хүнүүдтэ ажалшад эдэ уулзалгануудай үедэ захяануудые үгэнэ. hунгагшадай дунда олон түмэн агитаторнууд ехэ хүдэлмэри хэнэ.

Ажалай шэнэ амжалтануудаар hунгалтые Монгол ороной ажалшад угтахаяа байна. Улаан-Баатарай промышленна комбинадай бүд нэхэлгын фабрика үйлэдбэриингөө хахад жэлэй программые болзорhоонь 15 үдэр урид дүүргээ. Налайхын шахтын коллектив шүүрhэ малтан абаха хахад жэлэйнгээ түсэбые түгэсхөө.

КНДР-эй полинууд дээрэ

ПХЕНЬЯН. Гол ургамал бологшо барайгар тариха хүдэлмэри КНДР-тэ түгэсхэгдэжэ байнхай. Мүнөө жэлдэ тарияшадтай хамта хэдэн арбаад мянган хүдэлмэришэд, алба хаагшад, студентнүүд полинууд дээрэ хүдэлөө. Нёдондонойхитой сасуулбал уhалагдадаг газар дээрэ таригдаhан барайгарай талмай 18 мянган тенбээр нэмээ (1 тенбэ 0,99 гектартай тэн юм).

Республика дотор нэгэн доро таряа хуряалга эхилээ. Ороной урда районуудта ешмээн эдеэшээд байна. Ороной Урда Хванхэ провинциин кооператорнууд энэ орооhото ургамалые хуряажа эхилээ.

Кубын хүдөө ажахын асуудалнууд

ГАВАНА. Республикын хүдөө ажахыда туhаламжа үзүүлхэ асуудалаар зүблөөн боложо, Кубын президент Освальдо Дортикос түрүүлэгшээр hуутаа. Сагай уларилай тааруугүй байлга, Кубын зарим район дээгүүр hаяхан болоhон «Альма» гэжэ hалхи шуурган саахарай тростник тарилта болон хүдөө ажахын бусад хүдэлмэриие горитойгоор hаатуулаа. Бүхы түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ хэмжээнэй саахар ерэхэ жэлдэ Кубын абаха талаар революционно правительствын хараалhан түсэб таhалдуулагдаха аюулда хүрөөд байна. Хүдөө ажахын хүдэлмэридэ hайн дуратаниие элсүүлхэ тухай соносхохо гэhэн шиидхэбэри зүблөөндэ хабаадагшад батална абаа. Ажал эмхидхэлгые hайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, журам бэхижүүлхэ уряатайгаар хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ тэдэнэр хандаа.

Югославиин промышленностиин амжалта

БЕЛГРАД. Энэ жэлэй түрүүшын таба hарын турша соо Югославиин промышленна үйлэдбэри нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал 5 процентээр нэмээ. Югославиин союзна статистическэ управлениин тунхаглаhан даб дээрэхи мэдээнэй ёhоор, судна бүтээлгын болон химическэ промышленностиин үйлэдбэри илангаяа түргэнөөр ургаа. Химическэ промышленностиин продукци Югославиин ондоо оронуудта худалдадаг промышленна зүйлнүүд соо нэгэдэхи hуури эзэлдэг.

Ажалай бүтээсэ промышленностьда энэ жэлэй түрүүшын таба hарын турша соо долоон процент тухай нэмээ.

(ТАСС).

Монгол Арадай Республикын ниислэл Улаан-Баатар гоё hайхан боложол байнхай. Хэдэн арбаад жэлэй урда тээ энэ хотые «эшэгы гэрнүүдэй» город гэжэ нэрлэдэг байhан юм. Мүнөө hэеы гэрнүүдэй орондо 250 мянга гаран зонтой ороной томо промышленна центр урган бодоо. Байрын шулуун гэрнүүд, захиргаанай байшангууд, hургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, больницанууд болон кинотеатрнуудтай шэнэ районууд байгуулагдана. Городые барилгада Советскэ Союз, бусад социалис оронууд ехэ туhаламжа үзүүлдэг. Зураг дээрэ: шэнэ Улаан-Баатар.

ТАСС-ай фотохронико.

РЕСПУБЛИКЫН ПРЕДПРИЯТИНУУДhАА МЭДЭЭСЭНЭ:

ХУДАНАЙ МОДОШОД УРМАТАЙ

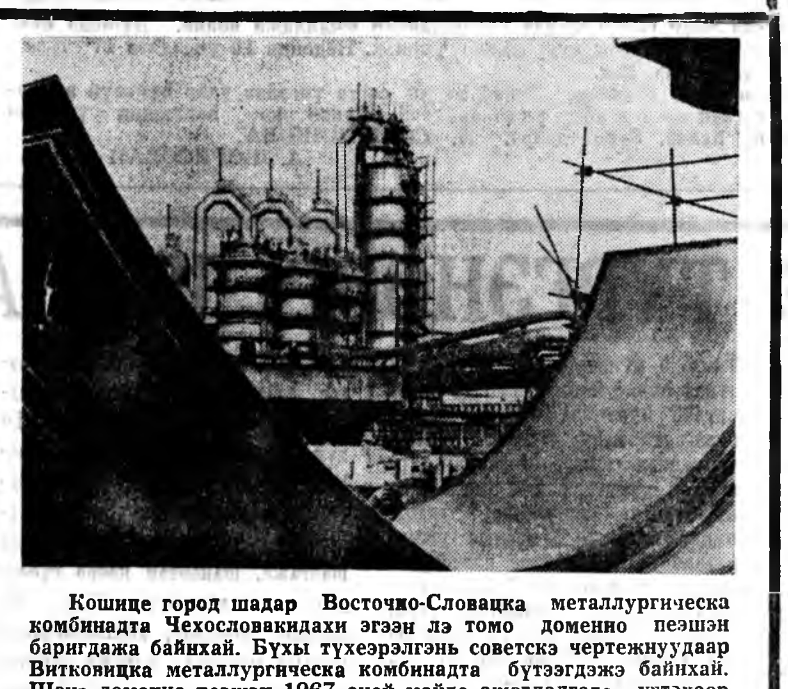
Эхэ оронойнгоо арадай ажахые hайн шанартай модоор хангаха гэhэн уряатайгаар ажаллажа байhан Худанай леспромхозой коллектив эдэ үдэрнүүдтэ горитой амжалга туйлаба. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын хахад жэлэй түсэб болзорhоонь 15 хоногоор урид дүүргэгдээ. 118 мянган кубометр модон Эхэ ороной шэнэ барилгануудта эльгээгдээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө 25 мянган кубометрээр үлүү ехэ модон бэлэдхэгдээ, шэрэгдээ.

Модо бэлэдхэлгэ, шэрэлгэ дээрэ түрүү технологи үргэнөөр нэбтэрүүлhэнэй, модые ута зандань томо багсаар шэрэhэнэй, трактор, автомашинануудаа хоёр халаанда ашагладаг болоhоной ашаар амжалта туйлагдаа.

Модошод абаhан социалис уялгаа бодотоор бэелүүлнэ. Дүй дүршэлтэй нүхэд В. Н. Назаров, А. Н. Сидоров, М. И. Паршаков гэгшэдэй даадаг бага комплексно, бригаданууд социалис мүрысөөндэ эрхимдэнэ. Тэдэнэр даабариhаа гадуур үдэр бүхэндэ 8—10 кубометр модо бэлэдхэнэ.

Тус леспромхозойхид хахад жэлэй түсэбhөө гадуур 7 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ уялга hая абаба.

Н. ТЮРНЕВ.

Кошице город шадар Восточно-Словацка металлургическа комбинадта Чехословакидахи эгээн лэ томо доменно пеэшэн баригдажа байнхай. Бүхы түхеэрэлгэнь советскэ чертежнуудаар Витковицка металлургическа комбинадта бүтээгдэжэ байнхай. Шэнэ доменно пеэшэн 1967 оной майда ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Зураг дээрэ: домнын хубнинууд гагнагдахаар бэлэн болгогдоод байна. ЧТК-гэй—АПН-эй фото.

БЭЕЛhЭН ХҮСЭЛ

Цырен Балданов сортоотой омог буряад хүбүүн юм. Улаан-Үдын судна заhабарилгын заводто булта таниха. Тэрээниие хани нүхэдынь илангана магтадаг хүндэлдэг. Энэ нүхэрнай тус заводто зургаан жэлэй туршада ажаллажа, эрхим бэрхэ хэбшэн байhанаа харуулба. Халаанайнгаа даабариие 120—130 процент дүүргэжэ байдаг заншалтай.

Цырен балшар бага наhанhаа урладаг hэн. Үшөө hургуулида ябажа эхилээгүйдөө, шабараар хүүгэдэй элдэб нааданхайнуудые хэдэг байгаа. Хүнүүдэй «хэн болохобши» гэжэ асуухада, «мандагар болоходоо машина зохёохоб» гээд тордиhогүйгөөр харюусадаг бэлэй. Хүсэлынь мүнөө далижан бэелээ: Цырен судануудай элдэб детальнуудые шудхалгын хэбшэн боложо, оролдосотой бэрхэ ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда шалгараа.

Бэрхэшээлнүүд олон hэн. Цырен тэдэниие айнгүйгөөр дабажа гараа. Колхозуудта мэргэжэлтэдэй шухаг хэрэгтэй болохо үедэ Цырен механизаторнуудай hургуули дүүргэжэ, комбайн жолоодохо эрхэтэй болоhон түүхэтэй. Таряа хуряалгын хаhа сагта заводнай шефтээ абаhан колхоз болон совхозуудта тэрэниие тон дуратайгаар нэн түрүүн дурадхадаг. Яахадааб гэхэдэ, Цырен—ямаршье ажал хэжэ шадаха бэлигтэй нүхэдэй нэгэн. Хүдөө нютагhаа бусахадаа тэрэ заатагүй эрхим хүдэлмэришэдэй тоодо орлсон, «Хүндэлэлэй грамота» шагналтай ерэдэг байна.

Ахалагша мастер Эдуард Соломонович Машкович эдэбхитэ хэбшэн Балдановаа хододоо магтажа ябадаг.

Энэ жэлдэ Цырен Балданов үдэшын техникумда hуралсахые шиидээ. Залуу нүхэр холын бодолдо абтанхай: хэдэхэн жэлhээ тэрэ шудхалгын хэрэг эрхимээр мэдэдэг, болбосоронги эрдэмтэй мэргэжэлтэн болохо! Шэн зорилтой хэбшэн өөрынгөө ажалые мүнөө улам эршэмтэйгээр ябуулжа, шэнэ табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэбшэн Цырен Балданов.

Д. БАЛДАНОВ.

НҮХЭДЭЙ СҮҮД

НҮЛӨӨ ЕХЭТЭЙ БАЙХААР...

Түрүүшын халаанай үдын забhарлалга. Локомотив вагон заhабарилгын заводой электромашинна цехэй улаан буланда зон дүүрэн. Тэдэнэр абяа шэмээгүй. Багсаахада, нүхэдэй сүүдэй хаража байhан хэрэг коллективэй дундахи ажалай журам, ниитын ёhо гурим бэхижүүлгэдэ зорюулагдаhан гээд мэдэмээр.

Хуулиин наhанда хүрэhэншье hаа, үшөөл гүлгэн шарайтай Валентин Еременко гэгшэдэ нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ Г. Е. Бадмаев, сүүдэй гэшүүд хэдэн асуудал табижа, тэрэнэй тэмтэ ябадалые гүйсэд элирүүлнэ. Удаань хэдэн хүн үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр бултадаа ниитын ёhо гурим эбдэжэ, хэдэн үдэр ажалдаа гараагүй байhанайнь түлөө Еременкодо ниитын хатуу зэмэ тохохо эрилтэтэйгээр сүүдтэ хандана. Бүхы талаhаань зүбөөр харагдаhанай hүүлдэ нүхэдэй сүүд зохихо шиидхэбэри абаhан байна.

Нүхэдэй сүүд тухай дүримэй 15-дахи статья баримталан, архиин hогтуугаар олоной дунда наншалдаа үүсхэжэ, ниитын ёhо гурим эбдэжэ, хулиган ааша гаргаhанайнгаа түлөө электрослесарь Валентин Еременко арадай сүүдэй шиидхэбэриин ёhоор 15 хоног түрмэдэ hуужа, ажалдаа hамшаhандань тэрэниие 15 үдэрэй болзороор бага түлбэритэй ажалда оруулха тушаа цехэй начальнигай үмэнэ асуудал табиха гэhэн шиидхэбэри абтаа. Олониитын ёhо гуримда харша ябадалтай тэмсэхэ хэрэгтэ нүхэдэй сүүд ехэхэн үүргэ бэелүүлнэ. Нүхэдэй сүүд дээрэ жэлэй эхинhээ хойшо 14 хэрэг харагдаа.

Нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев тус цехтэ үнинэй ажаллажа байhан, токарь мэргэжэлтэй, олоной дунда хүндэтэй, коммунис ажалай ударник юм. Нүхэдэй сүүдтэ орохон хэрэгые хаража үзэхынгөө урда тээ Григорий Ефимович бүхы гэшүүдээ суглуулжа, тэрэ хэрэгые хаража үзэдэг, өөhэд хоорондоо зүбшэдэг байна.

Олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсон иигэжэ нүхэдэй сүүд ажалай жаяг журам, ниитын ёhо гурим бэхижүүлхэ тушаа ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

Г. ДОНДУКОВ.

КПСС-эй XXIII съездын материал уншахада

ХҮДӨӨ НЮТАГУУД ТҮХЭЛ ШАРАЙГАА

Манай орондо социализмын илаhанай ашаар хото, хүдөөдэ эрид ехэ хубилалтанууд болонхой. Городуудай олон болохотой, хотын зоной олошорхотой хамта хүдөө тосхонуудай экономико, соёл культура нилээд хүгжөө. Хото хүдөө хоёрой хоорондо бии байhан социально-экономическа, культурна-ажаhуудалай илгаанууд улам бага болоно. Эдэ илгаануудые саашадань усадхаха хэрэгтэ КПСС-эй XXIII съездын баталhан Директивэнүүд соо тон ехэ анхарал табигдана.

Табан жэлэй туршада манай хүдөө ажахы нилээд түргөөр хүгжэжэ, эршэ темпынгээ талаар промышленностиин дэбжэлтэдэ дүтэ болохо юм. Хүдөөгэй культурно-ажаhуудалай, гэр байрые барилгануудта мүнгэн ехээр hомологдоно. Тиигэжэ хүдөөдэ, городто ажаhуудаг зонуудай байдалай хэм хэмжээн нилээд дүтэрхы болохо.

Хотын түхэлтэй болбосон байдалтай болоhон хүдөө тосхонууд область, районуудаар мүнөө олон болонхой. Бүхы совхозууд үйлэдбэриингөө хэрэглэмжэдэ электрын элшэ хүсэ хэрэглэдэг болоо. 1958 ондо бүхы колхозуудай 49 процентнь электрын элшэ хүсэ хэрэглэдэг байhан hаа, 1965 ондо тэдэнэй 95 процентнь тэрэниие үйлэдбэридөө хэрэглээ. Колхозууд болон совхозуудта баригдаhан байрын гэрнүүдэй 76 процентнь үнгэрэгшэ жэлэй эхеэр электрын галаар хангагданхай байгаа. Телефон, кино, радио, телевидени болон мүнөөнэй ажаhуудалай бусад хэрэгсэлнүүдые хүдөөдэ үргэнөөр хэрэглэдэг боложо байна.

Тиигэбэшье социалис зөөриин хоёр түхэл маягhаа үндэhэлэн гарадаг социально-экономическа, культурно-ажаhуудалай илгаанууд хото хүдөө хоёрой хоорондо мүнөө манай орон дотор үшөөл бии байhаар. Коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури, ангигүй коммунис общество байгуулха хэрэг эдэ илгаануудые дабан гараха эрилтэ табина.

Ангинуудые эсэслэн усадхахын тула «үйлэдбэриик элдэб хэрэгсэлнүүдэй үмсын зөөри байлгые болюулхатайгаа хамта хото хүдөө хоёрой хоорондохи, мүн бар хүсөөр хэгдэдэг ажал, ухаан бодолой ажал хоёрой хоорондохи илгаануудые усадхаха хэрэгтэй» гэжэ В. И. Ленин зааhан байдаг.

Ленин багшын табиhан энэ зорилгые дүүргэхэдэ хото хүдөө хоёрой хоорондохи илгаае усадхалга туhалhан байна. Тиигэбэшье хүдөө ажахы гээшэмнай томо машинна техникэ, мэргэжэл ехэтэй ажал хэрэглэдэг промышленностьhаа нилээд илгаатай байдаг. Экономикын хуули ёhонуудhаа гадна, хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ байгаалиин байдал ехэ нүлөө үзүүлдэг. Хүдөө ажахын үйлэдбэри сезоноор хэгдэдэг, газарhаа, сагай уларилhаа, бусад юумэнүүдhээ хүдөө ажахын хүгжэлтэ үшөөл ехээр дулдыдадаг. Эдэ онсо илгаануудынь социализмыншье үедэ хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхэдэ мүн лэ мэдээжэ бэрхэшээлнүүдые ушаруулдаг гээшэ.

Зүгөөр эрдэм, техникын хүгжэхэ тудам, тэрэнэй түсгаар мэргэжэлтэй болохо тудам, хүдөө ажахыгаа комплексноор оньhожоруулха тудам тэдэ онсо илгаануудынь бүри бага болоно. Хүдөө ажахы удаа дараалан промышленна үйлэдбэридэл адляар хүдэлдэг боложо байнхай. Шубуудай томо фабрикануудай олоор баригдаад хүдэлжэ байhан ушарнууд, мал хооллуулха үйлэдбэриин гол зүйлнүүдые автомадаар оньhожоруулга, газар уhалха ба мелиораци хэхэ ябадалые үргэдхэлгэ, хүдөө ажахыда электрын хүсэ ба хими үргэнөөр хэрэглэдэг боложо байhан ябадал эдэниие гэршэлнэ.

Хүдөө ажахыда шэнэ техникэ, технологи хэрэглэлгэ хадаа эрдэм соёлоороо, техническэ мэргэжэлээрээ промышленностьда хүдэлдэг хүдэлмэришэдhөө, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдhөө дутуугүй бэлэдхэлтэй, тиимэ мэргэжэлтэдые хүдөө ажахыда зорюулан бэлдэхэ эрилтэ табина. Түрүү олон колхозууд, совхозуудта тиимэ кадрнууд, бүри мүнөөшье ажаллажа байдаг; промышленна аргаар hү, үндэгэ, мяха абахын тула тэдэнэр мүнөөнэй техникэ ашаг ехэтэйгээр хэрэглэжэ hурана. Жэшээлхэдэ, Московско областиин Загорско райондо үдэр соо 25 мянган үндэгэ үгэдэг шубуунай байрые нэгэ хүн харууhалдаг. Хэрбээ энээнэй хүдэлмэриие гараар хэхэ болоо hаа, 90 хүн эндэ ажаллаха бэлэй. Мүн Московско областиин Ленинско районой «Октябриин туг» совхоздо гахай автомадаар эдеэлүүлдэг дүрбэн цех бии. Тэрэнэй цех бүхэниинь тус тустаа дүрбэ мянган гахай хооллуулха шадалтай юм. Түбэй «кухниhаа» тэжээл соргонуудаар дамжан цехүүдтэ ошодог. Гахай холлуулха, шэбхэ шабааhыень сэбэрлэхэ, байрануудынь дулаан аад, хуурай, ариг сэбэр байлгаха хүдэлмэри автомадууд хэдэг. Нэгэ центнер гахайн мяха үйлэдбэрилгэдэ американска эгээн эрхим фермын 5—6 час гаргадаг байхадань, харин эндэ иимэ түрүү автомат түхеэрэлгэ хэрэглэhэнэй ашаар нэгэ час хахадые гаргана.

Гахай тэжээлгын гол ажал автомадаар оньhожоруулhан, мүн иимэ түрүү аргаар үндэгэ абадаг болоhон ажахынууд Россин Федерацида, Украинада, Белоруссида, бусад республикануудта олон боложо байнхай. Иигэжэ хүдөө ажахын хүдэлмэриие промышленностьдал адлирхуу болгохо, хото ба хүдөөгэй хүдэлмэрилэгшэдэй хэдэг ажалай илгаануудые усадхаха шухала бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Элдэб экономическа районуудай эрилтэнүүдтэй тааралдуулан, шэнэ техникэ олоор гаргаха эрилтэ промышленностиин үмэнэ табигдана. Тэрээнhээ гадна, совхозууд болон колхозууд орёо оньhон шэнэ техникые ашаг туhа, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ шадахаар бэлэдхэл хэхэ зэргэтэй болоно.

Хото, хүдөөгэй хүн зоной ургалтада, тэдэнэй ниитэ болбосоролдо ехэ хубилалтанууд болоо. Хэрбээ 1926 ондо манай ороной городуудай хүн зоной тоо 26,3 миллион байгаа hаа, 1966 оной эхеэр 124,8 миллион болоо. Мүн энэ үе соо хүдөө зоной тоо 120,7 миллионhоо 107,1 миллион хүрэтэр хороо. Хүдөө зоной тоо орон сооохи бүхы зоной тоогой 82 процентhээ 46 процент хүрэтэр доошоо ороо.

Энээнтэй нэгэн хамта хүдөөдэ ажаhуугшад бултадаа үзэг бэшэг мэдэдэг болохын хажуугаар, дээдэ, дунда, тусхай дунда эрдэмтэй хүнүүд тэндэ нилээд олон болоо. Үнгэрhэн долоон жэл соо дунда hургуулитай колхозникуудай тоо 23 процентhээ 31 процент хүрэтэр олошороо. Мүнөө хүдөө ажахын артель бүхэндэ (дундуурынь абабал) дээдэ, дунда эрдэмтэй 8 мэргэжэлтэн, 40 хүрэтэр комбайнернууд, трактористнууд, шофернууд хүдэлжэ байдаг. Энерго-техни-

ХОРИИН АИМАГТА

Баатарнуудта хүшөө бодхоогдоно

Ородой Адаг (Доодо-Худан) нютагта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда баатарлигаар тэмсэжэ унаһан хүндэтэ нүхэдэй дурасхаалда зорюулһан 6 метр үндэртэй гоё һайхан хүшөө бодхоогдобо.

Энэ шухала хүдэлмэриие Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа инвалид болоһон, мүнөө нютагай комитедэй түрүүлэгшэ Д. Д. Цыренжапов эмхидхэнэ юм.

Ород нютагһаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда шэн габьяатайгаар тэмсэжэ ами бэеэ үгэһэн 28 хүбүүдэй алдар нэрэнүүд дүн сагаан мрамор шулуун дээрэ алтан үзэгөөр һиилэгдэжэ, энэ хүшөөдэ мүнхэлэгдэбэ.

Гадна хүшөө дээрэнь электрын гэрэл яларба.

Нютагай зон сугларжа, хүбүүдэйнгээ дурасхаалда баглаа сэсэгүүдые табижа, тэдэнэй арюун һайхан ябадалые һанан һанан шаналбад.

Амаралтын үе һараантайн аршаанда эхилбэ

Хэжэнгын совхозой дирекци, рабочком һараантайн аршаанда зунай амаралтын үеые июнийн 1-һээ нээбэ.

Эндэ арбан хоногой туршада нэгэ доро 25 хүн амарна. Амаргшад ваннада орожо, мүн шабараар хүл гарай үбшэ аргалдаг.

Медицинскэ фельдшер Содном Хонихоев үбшэнтэндэ, амаргшадта заабари болон эм үгэдэг, тарилга хэдэг юм.

Эдеэ хоол тон һайн, мяха, тоһон, һүтэй ногоон сай, зөөхэй, саахар гэхэ мэтэ элбэг байдаг.

Һараантайн амаралтын газарта Хэжэнгын участково больницын залуу хүдэлмэрилэгшэд ошожо концерт һаяхан табиба.

Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэд амаралтынгаа газарта олоороо ошожо, бэеэ элүүржүүлдэг зохид гуримтай болонхой.

Саад һуулгагдана

Хори тосхондохи стадиондо аймагай эмхи зургаанууд амаралтын үдэр зэлжээгэвр воскресник хэжэ уляаһа модо олоор һуулгаба.

Гадна Первомайска, Октябрьска Советскэ болон бэшэ үйлсэнүүдээр сэсэрлигүүд хэгдэжэ модод һуулгагдаба.

Хори тосхон хожомоо набшаһалиг модоор шэмэгдэһэн тосхон болохо юм.

Тамарха сөөрэм тогтоогдобо

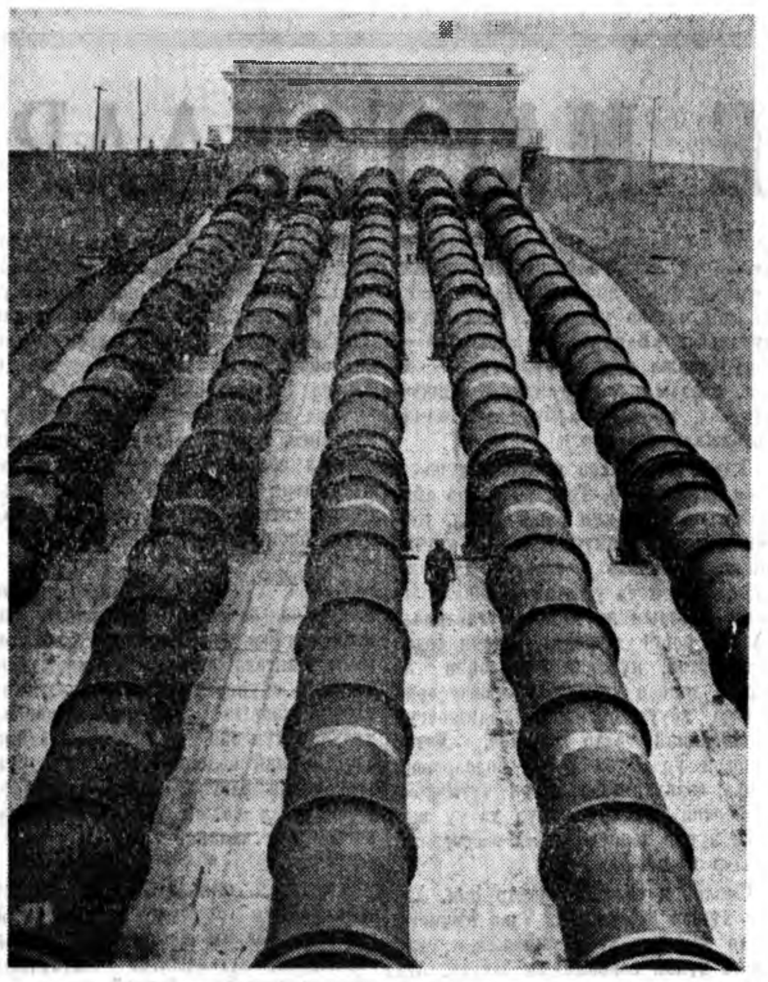
Хори тосхоной захаар урдадаг Анаа голой һалаа Зэргэлээе уһанай ажахын хүдэлмэришэд бульдозероор хаажа, зоной амарха, шунгаха, мүн тамарха сөөрэм тогтообо.

Үдэрөй шатама халуун наранда илангаяа үхибүүд тэндэ олоороо ошожо, шунгана, амарна, сэнгэнэ, наадана.

Ехэшүүлшье «ёһоор сөөрэмтэй болообди, зарим газартаа һугасаа гүнзэгы» гээд урматайгаар хөөрэлдэнэ.

Урдань Хоридо дүтэ нааша иимэ сөөрэм байгаагүй юм.

Ж. БАДМАЕВ, Р. ЦЫМПИЛОВ.

РОСТОВСКО ОБЛАСТЬ. Мартыновска районд о томо насосно станци ашаглалгада үгтөө. Проектын ёһоор энэ станци часай турша соо 100 мянган кубическа метр уһа бэлүүрдэхэ ёһотой юм. Станци Доной магистральна каналһаа Верхне-Сальска канал руу уһа бэлүүрдэдэг юм. Зураг дээрэ: Доной магистральна каналһаа Верхне-Сальска канал руу уһа бэлүүрдэн гаргадаг соргонууд.

ТАСС-ай фотохронико.

„Бодожо үзэхөөр болоһон хэрэг" гэһэн статья хэлсэнэбди

ХЭНДЭШЬЕ ТААРАМЖАТАЙ БАЙХААР

«Буряад үнэндэ» «Бодожо үзэхөөр болоһон хэрэг» гэжэ статья уншабаб. Шухала асуудалнууд энээн дотор табигдаа.

Режиссер Б. Аюшин үнэхөөрөөшье саг үргэлжэ хүдөө нютагуудаар түхэрөөн жэл соо ябажа байдаг хүн ха даа мэргэжэлтын хурса нюдөөр соёлой али бүхы юумэнүүдые ажаглажа ябаа юм байна. Манай Бэшүүрэй аймагуудай зарим колхоз ба совхозуудай клубуудай дутуу дундануud тухай энэ статья соо хэлэгдэһэн байна. Энэнь тон зүб.

Бэшүүрэй аймагта энэ ерэхэ табан жэлдэ хорин юһэн шэнэ Соёлой ордонгууд баригдаха юм. Харин байгша 1966 он соо арбан клуб баригдаха байна. Соёлой ордонгуудые бариха болоходоо, нэн түрүүн ямар нэгэн барилгын проектнэ эмхи зургаанда хандаха гэһэн һанамжа баһал аргагүй зүб гэжэ һанагдана.

Мүнөөдэр манай аймагта шэнээр баригдажа байһан клубуудта элдэб уран һайханай кружогуудай хүдэлмэрилхэ таһагуудые харанабди. Жэшээнь, мэнэ һая «Рассвет» колхоздо хоёр зуун наян хүнэй һууритай клуб барижа дүүргэгдэбэ. Клуб соо ороходо, элдэб янзын дүрбэн таһалгатай.

Ерэхэ жэлнүүдтэ соёлой ордонгуудые бодхоохоодоо, харагшадайнгаашье, мүн баһа ерэһэн артистнарай гү, али уран һайханайнгаа бүлгэмдэ хабаадагшадайшье эрилтые гүйсэд хангамаар гоё һайхан байшангуудай үүдэнүүдые нээхэбди гээд найдуулая.

О. БАДМАЖАПОВ,
Бэшүүрэй аймгүйсэдкомой соёлой таһагые даагша.

НАМ ҺУУЖА ХӨӨРЭЛДЭЕ

Июниин арбан дүрбэнэй газетэ дээрэ Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Буянто Аюшин хүдөөгэй соёлой асуудалаар аргагүй һонин статья бэшээ. Үнэхөөрөөшье энэ асуудал үнихэнэй бодожо үзэмөөр болоһон хэрэг һэн. Теэд мүнөөшье орой бэшэ даа. Дээрэ дурсагдаһан статья уншаад байхадаа шүдөө таһа зуугаад һуухын аргагүй бшуу. Олохон нютаг нугануудаар соёлой ажал үни заяанай унтаршанхай. Артистнарайл ерэхэдэ, клубуудаа торшогоносо нээдэг даагшанар яһалашье олон юм. Жэшээнь, Хэжэнгын совхозой гурбадахи отделенидэ, Худанай Үртөө нютагта, харгын зүүн тэе хоёр дабхар клуб холоһоо сэрбыжэ харагдаха. Энэ байшандамнай киноһоо бэшэ соёлой ажал ябуулагданагүй гэжэ хэлэхэдэ, худал болохогүй. Залуу үетэнэймнай хоолойгоо ханхинуулмаар, хүнгэн солбоноор хатаржа, сэдьхэл зүрхэеэ нээмээр элдэб янзын уран һайханай кружогууд алин гээшэб!? Үгы...

Бидэшье, наһатайшуул, үхи хүүгэдэйнгээ гоё һайханаар хубсалаад, клуб соогоо бэлиг шадабаряа гаргажа байгаа һаань, хэды баярлаха хүхихэ, нюдөө хужарлуулжа, сэдьхэлээ сэлмээн амаржа һууха жэшээтэй байна гээшэбибди. Мүнөөдэр гүрэн түрэмнай энэ талаар хэды ехэ туһалнаб, оролдолго гаргана гээшэб! Хаанашье ябахада, үдэшэндөө клубуудта Ильичэй гэрэл толоржо байдаг. Иимэ һайхан үе сагта Соёлойнгоо байшангуудые дуугай шуугай байлгажа шадахагүй һаа, хаа-жархёошонь дээрэ бэшэ гү?

Урдань бидэ һүниин харанхыда түүдэг посоожо, үүр сайтар ёохор болоод элдэб урданай нютагда эрхилхэдээ, үглөөдэрынь ажал дээрээ хэды хүнгэн солбон ябагдагша гээшэ һэм. Үгышье һаа, үбэлэй янгинама хүйтэндэ ямар нэгэ хооһон гэрые өөһэдынгөө хүсөөр дуулаалаад, шубуун дэнгэй гэрэлдэ ханхинаса дуулалдагша бэлэйбди. Тиихэдэ нэгэшье хүн уйтай хашартай гэжэ ама хахарагшагүй һэн.

Жаргалта сагай ерэхэ бүри, хүнүүдэй эрилтэ дээшэлжэл байна ха юм. Үндэһэн хэлэн дээрээ һонирхолтой лекцинүүдые шагнаха ехэ дуран хүрэдэг. Баһал үгы! Энээн тухайгаа нам һуужа хөөрэлдэхэөршье, бодохооршье саг үни ерэнхэй.

Эдэ бүгэдэ тухайгаа аймагаймнай соёл культурын таһаг юу хэжэ бодоно гээшэ ха гү?

Үнинэй мэдээжэ мэргэжэлтэ режиссёр Б. Аюшин хүдөөгэй Соёлой ордонгуудай газаа досоохиие хурса нюдөөрөө нэбтэ хаража бэшээ юм байна. Үнэхөөрөөшье клубуудай барилганууд хайша хөрэгөөр хэгдэдэг гээшэ аа гү гэжэ һанагдадаг. Жэшээнь манай Хориин аймагай совхозуудай отделенинүүдтэ: Ашангада, Боомдо, Буламда, Байсын Үбэртэ болоод Булагта гэхэ мэтэ газарнуудай клубуудые харахада һанаа зоборитой.

Эндэхи клубуудта саашадаа заһабари хэжэ, ехэ болгохо гэбэл, дээшээ барилгын проектнэ конторотой хэлсэхэ, зүбшэхэ гээшэ тон зүйтэй юм байна. Тиихэдээл барилга гээшэмнай эмхи журамтай, гоё һайхан түхэл дүрсэтэй болохо байна бшуу. Клубуудай досоохиие уран һайханаар зохёожо шэмэглэхэ гээшэ ехэ удха шанартай.

Энэ үдэрһөө эхилжэ, нютаг бүхэнэй хүн зон соёлойнгоо ажал хүдэлмэриин амжалта илалга болоод дутуу дундыень газетэдээ тобшохоноор бэшэжэ, маанадтаяа һанамжануудаа хубаалдажа байха аабза гэжэ найдагдана.

Д. ДОРЖИЕВ,
Хэжэнгын совхозой 5-хи отделениин парторг.

ЛЕНИНЭЙ БИБЛИОТЕКЭ СОО

Москва ерээд, Ленинэй библиотекын уншалгын научна зал соо ном үзэжэ һуутарнай:

— Нүхэдүүд, мүнөө манай библиотекэтэй танилсаха экскурси болохонь. Дуратай хүнүүд байбал, экскурсида ябалсахыетнай уринабди, — гэжэ халта бууралтаһан толгойтой нэгэ эхэнэр соносхобо.

Би хажуудаа һууһан нүхэдөөрөө хамта энэ һонирхолтой аяншалгада хабаадалсабаб.

— Энэ библиотекэмнай дэлхэй дээрэ номой эгээн томо һан гээшэ. Тус библиотекэ 1862 оной июлиин нэгэндэ бии болоһон юм,— гээд гушаад тухай наһанай сагаабтар шарайтай залуу эхэнэр, ахалагша библиотекарь Анна Георгиевна Кадашникова хэлэнэ.

Тиигээд маниие библиотекынгээ бүхы таһаг, залнуудаар дахуулан ябажа, номой һангуудтай танилсуулба.

Түүхэһээнь хэдэн үгэ

Мянга юһэн зуун хорёод он болотор энэ библиотекэ Москвагай публичнэ болон Румянцевай музейн хубинь байһан. Тиигээд 1924 ондо Румянцевай музейдэ Ленинэй нэрэ үгтөө. Эндэ оройдоол 30 мянган боти ном байһанаа, мүнөө аяар 25 миллион үлүүтэй боти номууд бии болонхой.

Уншалгынь 22 зал соонь үдэртөө 7—8 мянган хүн зэлжээгээр ерэжэ, ном үзэдэг. Библиотекэдэ нэгэ доро 2500 уншагшад багтадаг. Уншалгын научна зал эгээн томонь болоно. Эндэнь 460 уншагшадай ном үгэхэ һууритай.

Тус библиотекэдэ Лев Николаевич Толстой хүдэлмэрилһэн, Д. И. Менделеев, Ф. М. Достоевский болон бусад эрдэмтэд, уран зохёолшод эндэ ерэжэ ном уншадаг байһан. 1893, 1897 онуудта Ленин багшамнай энэ библиотекэдэ ерэжэ ном үзэдэг байгаа.

Жэшээ абамаар

(Хоёр дурадхал)

Шухаг номуудай таһагта орободи. Ном хэблэлгын түрүүшын шатаһаа эхилэн, бүхы түүхые эндэ харуулна. Тэндэнь Пушкинай «Евгений Онегин», Грибоедовэй «Оюун ухаанһаа болоһон гашуудал» гэхэ мэтын зохёолнуудай эгээн түрүүшын хэблэл, мүн Марксын, Ленинэй анха түрүүн хэблэгдэһэн зохёолнууд эндэ бии.

Политическэ номуудаа зурагтайгаар гаргадаг болоё

Мүн тэрэ таһагта уран гоёор шэмэглэгдэһэн улас түрын (политическэ) удхатай номууд харуулагдана. Жэшээнь, Маркс, Энгельсэй «Коммунис партиин Манифест» Чехословакида 1962 ондо хэблэгдэнхэй. Энэ номой онсо һайн талань гэбэл, таарамжатай гоё зурагууд тэндэ олон бии. Эхин хуудаһандань—хүдэр гартай хүдэлмэришэниие, һүрдэн мэгдэжэ байһан капиталистнуудые зуранхай. Удаадахи нюурнуудтань—аргамжаар хүлеэтэй боолоолые, помещигтэ ажаллажа байһан үгытэй таряашадые, капиталис гүрэнүүдэй хүдэлмэришэдэй, тэрэшэлэн хара арһатанай дарлуулжа зобожо байһые, мүн эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлшэдэй хайра гамгүйгөөр дарлуулжа, алуулжа, хюдуулжа байһые эндэ зураглан харуулна. Саашань пролетариадай бүхы үгытэйшүүлэй нэгэдэн жагсажа, баяшуулые, һүрдүүлэн айлгажа байһан, Ленинэй туг доро жагсан, арад түмэнэй шэнэ байдалаа зохёохын түлөө тэмсэжэ байһан зурагууд бии. «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэжэ томоор хэблээтэй дүлэтэ үгэнүүдэй удаадахи—эгээн һүүлшын хуудаһан улаан хара хоёр үнгөөр илгажа барлагданхай. Тэрэ хуудаһандань дэлхэйн бүмбэрсэг, тэг дундань—сагаан, хара, шара—иимэ гурбан гар барисалданхай.

Эдэ бүхы уран зурагууд Маркс, Энгельсэй гайхамшагта зохёолой гүн удхада ехэ тааруулжа үгтэнхэй. Тиимэ дээрэһээ энэ номой удхыень гүнзэгыгөөр ойлгожо абахада, тэдэ зурагууд ехээр туһална. Уншажа һуухада урматайшье байна.

Энэ номые уншаад байхада, иимэ бодол түрэнэ: политическэ удха шанартай номуудые иимэр шэмэглэн гоёогоод хэблэжэ байгаа һаа, тон зохисотой гэжэ һанагдана. Тиигээ һаа, манай Буряадай номой хэблэлэй гаргадаг политическэ номууд арад зондо бүришье һонирхолтой, уншасатай байха һэн.

Баһа нэгэ һонирхомоор зүйл

Энэ таһагта үшөө нэгэ һонирхомоор зүйл бии гэбэл, 1920-ёод — 30-аад онуудта партиин съезднүүдэй материалнуудые тусгаар тематическа бүлэгүүд болгожо, бишыхан хэмжээтэйгээр (7 см x 11 см) хэблээд, хямда сэнгээр худалдадаг байһан байна. Тиихэдэ мүн «Ленинская библиотечка» гэжэ гаршагтайгаар Ленинэй 15 шухала зохёол Москвада ород хэлэн дээрэ иимээр толилогдоһон байна. Нэрлэбэл: «Гүрэн ба революци», «Коммунизмда», «зүүнэй тала баримталгын», «үхибүүн ёһоной үбшэн», «Империализм болбол капитализмын дээдэ шата мүн» гэхэ мэтэ. Хэмжүүрынь — 12 см×17 см.

Бишыхан хэмжээтэй эдэ арба гаран ном коленкор гадартай картон коробко соо хэгдэнэ. Иимэ заахан номуудые хармаандаашье хээд, харгы замда ябахадаа уншажа байхада зохид ха юм.

Энээнэй жэшээгээр манай республикын номой хэблэл марксизм-ленинизмын зарим зохёолнуудые, КПСС-эй съезднүүдэй шухала шухала материалнуудые темэ темээр хубаарилаад, иимэ багахан хэмжээтэйгээр, тус тус ном болгоод, гоёор хэблэжэ байбал ехэ таарамжатай һэн гэжэ һанагдана.

Ц. БУДАЕВ,
СССР-эй журналистнуудай бүлгэмэй гэшүүн.

Шэнэ ном тухай һанамжа

«НАРАТА НЮТАГАЙ ДУУН»

Буряад ороной бэлигтэ уран шүлэгшэдэй шэлэгдэмэл аялга—дуунууд тусгаар ном болон хэблэгдэжэ, манай түрэл Коммунис партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ бэлэг болгогдон зэдэлзэ.

Энэ номой хуудаһануудые иран һуухадаа үндэр наһатайшье, сог залитай залуушье бэлиг шадабаритай поэдүүдэй нэрэнүүдтэй ушарнабди. Шүлэгүүдэйнь ниитэ онсо шэнжэнь гэбэл: түрэл нютаг—түрэһэн дайдаа, арад зон—ажалша бэрхэ нүхэдөө, агуу Коммунис партияа магтана, инаг дуран, эжы абын энхэрэл тухай домоглоно.

Поэт С. Ангабаевай уянгата, өөрсэ шэнжэтэй маяг хэлбэритэй буряад арадайнгаа эгээл зөөлэн, эгээл урихан үгэнүүдээр шэмэглэгдэһэн мүрнүүдээр эхи татагдана:

> «Би һананаб, хододоо һананаб,
> Бүхы бэеэрээ, бүхы бодолоороо
> хаpaнаб
> Хухын дуунай хүбшэтэ тэрэ
> тайгые,
> Эхын энхэрэлэй эльгэн тэрэ
> дайдые»,—гээд,
> «Шэнээн соогоо, тэрээн руугаа
> зүдхэнэб.
> Тэжээл абахаа тэрээн руугаа
> яаранаб.
> Хэшээл абахаа тэрээн руугаа
> гүйлгэнэб.
> Үшөөл бараг үүри нүхэрынь
> болохоо
> Үхибүүн заяата үргэн тэрэ
> дайдадаа яаранаб».

Түрэһэн тоонто нютагтаа поэдэй инатлан дурладагынь «Вуужал байна сагаахан саһахан» гэжэ шүлэгыеньшье уншахадаа ойлгонобди. Солбон Ангабаевай энэ шүлэг уншахада үбэлэй хүйтэн сагшье нарата Буряад дайдадам дулаахан шэнги һанагдана:

> «Гэнтэ: нюдэндэм, сэдьхэлдэм —
> сагаан.
> Мэндэ абаһандал дулаан, дуулан,
> Гэртээ эхэтээ байһандал заяан
> Газар дээрэм, сэдьхэл дээрэм
> туяаршана...
> Сибириин хүндэ сагаахан
> саһахан
> Сэсэгэй задарһандал үзэгдэдэг лэ
> сэдьхэлдэнь
> Сибириин хүндэ шэбэнэхэдэһэн
> саһахан,
> Сэбэрые заяажа байһандал
> үзэгдэдэг.»

Түрэһэн эхэеэ үүри бүхэн өөрынхеэрээ магтадаг, харин уран зохёолшод, поэдүүд бүгэдын һаналые ниитэлэн дууладаг лэ. Эхэ тухай шүлэг, үгүүлэлнүүд тоогүй олон гээшэ aаб даа. Поэт С. Ангабаевайхи ондоохон, уяхан, нугалбаритай байна. Жэшээнь, «Эхэдээ» (6-дахи нюурта) гэжэ шүлэгтөө:

> «Энэл дэлхэйн хизаар дээрэ,
> Эхэм, шамһаам сэнтэй хэн бэ?
> Заяан замдаа, зоной дунда
> Зандаал ходо, зандаал үлэе.
> Удаан наран, улаан зүрхэнш
> Удаан сугтаа, удаан ябаһай.
> Удаан ябаһай үри хүүгэдш
> Урдаа хараад, эхэм, шамаяа».

Саашань С. Ангабаевай «Эхэ орондоо», Коммунис парти тухай «Мүнхэ наран», олон яһатан совет арадуудай хани нүхэсэл тухай «Минии нүхэд олон юм даа», «Газарни» гэһэн удха түгэлдэр шүлэгүүд оронхой.

«Харюусалга» гэһэн шүлэгүүдэйнгээ номоор суурхаһан, мэдээжэ поэт Алексей Бадаевай найман мүртэй шүлэгүүдэй зариманайнь удхатай танилсагдаба. Жэшээнь, инаг дуранай ошон, хүсэн тухай найруулхадаа хуби заяанай эрид хатуу эрьесэ, ажабайдалай хүшэр хүндэ ушаралнуудые ёһотой үнэн сэхэ инаг дуран гээшэ дабадаг гэжэ зураглана:

> «Инаг дуран жэжэ болоо гээд зариман гонгинодог эгтээ:
> Ромео Джульетта хоёртол дурлагшад үгыл, тойроод хара.
> Булангиртаһан уһанай байн сэбэр болодог мэтээр.
> Бури, тооһонһоо намайе сэбэрлээш,
> Инаг дуран!»

А. Бадаевай найман мүрнүүдээр һалаатаһан 22 баглаа шүлэгүүд удхаараа угаа гүнзэгы. һургаал зааһан шэнжэтэй. Поэдэй шүлэгүүдһээ үнэндөө ажалша бэрхэ хүнэй үнэн сэхэ ябадал, зан заншал, абари зан анжарнабди, поэзиин үүргэ, хүлһөө гаргажа, шүлэг бүтээдэг тухайнь мэдэрнэбди, улаахан улаалзайн, сэнхирхэн ая гангын анхилма үнэршье хангалтана.

Цэдэн Галсанов — мэдээжэ, унинэй, бэлигтэй поэт. Тэрэ «Үбгэн коммунистын үгэһөө» гэһэн шүлэгтөө «Илахын түлөө Ильичэй суг түрөөбди, Илахын түлөө Ильичэй туг үргөөбди,—Бидэнэр—багша Ленинэй үүринэр, Бидэнэр—илагша партиин үринэр... Ленинэй түлөө түрмэ сүлэлтэ дабаабди, Ленинэй түлөө түлүүр гал соо шатаабди,— Бидэнэр—нугаршагүй большевигууд, Бидэнэр—эгэршэгүй зоной хүбүүд...»,—гэн, Ленинэй байгуулһан Коммунис партиин гэшүүдэй ашa габьяа, ажал хүдэлмэриин соло татана.

> «Алдарта Ленинскэ ЦК-гаа даган,
> Ажалаа, амагалан байдалаа магтанабди!» — гээд түгэсхэнэ.

Ашата һайхан эхынгээ ашые харюулхаяа ами бэеэ хайрлангүй амидыдань лэ оролдо, «энээнһээ дээдэ шагнал эхэдэш хэрэггүй» гэжэ «Зургаан эрдэнеэр бэшэмэ зургаалжан шүлэглэлэйнгөө» түгэсхэлдэ Ц. Галсанов һургаал юрөөнэ. Харин эхиндэнь: «Тэмээнэй хөөмэйһөө зөөлэн юу бэлэй?

> Түрэл эхын гарнууд үлүү зөөлэхэн,
> Түрэхэһөөш хойшо үлгыдэн бөөмэйлһэн,
> Тэнжээһэн, хубсалуулһан ха даа зөөлэхэн.
> Ажал эрдэм, габьяада юрөөһэн
> Алюуханшье хөөмэйһөө дулаан,
> зөөлэн гээ».

Тиихэдэ поэт Николай Дамдиновай «Уһан урдана» гэжэ гүнзэгы бодолтой шүлэг оронхой.

> «Урасхалда эльбүүлэн,
> уруудаха? Үгы даа!
> Уур сухалтайгаар
> энээндэ эсэргүүсэхэб.
> Урасхал, хэдышье ши намайе
> эршэгыдэ,—
> Үгтан гаража, долгин өөдэш
> үгсэхэб!»—гэхэдээ,

ажабайдалай хүшэр хүндэ дабаануудые, харюу мүрюу харгы замуудые гаталан гараха байһанаа, арад зондоо хүсэ шадалаа зорюулха байһанаа, инаг дурандаа сэдьхэл зүрхэнһөө этигэдэг байһанаа мэдүүлнэ.

Дамба Жалсараевай бэшэһэн «Үльгэршэн Далайн үнэтэ домог» гэһэн поэмэһээ хэһэг нилээд һонирхолтой. Поэт энэ поэмэ соогоо агуу ехэ Ленин багшын дүрсэ шарайе, абари зангые харуулха зорилго табиһаниинь өндэ ороһон «Ленинтэй уулзалга» гэһэн хэсэгһээнь ойлгонобди.

«Нарата нютагай дуун» соо ороһон зохёолнуудые түгэсхөөд байхадаа, Ц-Д. Дондоковагай «Улаалзайн үнэр амитай», Ц. Ж. Жимбиевэй «Ленин тухай дуун», «Мүнхэ наһан», «Үлгын дуун» болон бусад дуунууд, Ч-Р. Намжиловай уянгата дуунууд болоод, «Хайрата Цырендоржын дурасхаалда» гэжэ шүлэг зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр байна.

Мүн ахамад уран зохёолшо Ш. Нимбуевай «Хэжэнгын хоймортo түрэһэн шүлэгүүд», Дондог Улзытуевай» «Сэдьхэлэй аялганууд» Г. Чимитовэй «Тэмсэл», «Буряад басаган», Чимит Цыдендамбаевай «Ашата Ленин амиды һаа» гэһэн шүлэгүүд хэлэнэй талаар нугалбаритайгаар, удхынгаа — тодо һоноорooр найруулагданхай.

Теэд манай захяа юун бэ гэхэдэ иимэ: нимэрхүү номуудые олоор хэблэдэг болоо һаа, һайн. Манай уран зохёолшодой зэргэдэ олон тоото залуу зохёолшод, дуушад бии бшуу даа. Тэдэнэй зохеолнуудай һайнуудыень шэлэжэ тусгаар гү, али түүбэри номууд болгожо гаргадаг байбал ехэ һайн бэлэй.

Г-Б. ТОКТОХОЕВ, багша.

ХУБИЛГАНА

ческэ зэбсэгжэлгээрээ, эрдэм мэргэжэлээрээ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалынь фабрика, заводой хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй ажалда улам дүтэ боложо байна.

Тэрээнһээ гадна хүдөөдэ олон багшанар, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, гүрэнэй болон кооперативна эмхи зургаануудай олон алба хаагшад ажаллана. Колхозуудай хамтын ажалда мүнөө 19 миллион шахуу хүн хабаадана, совхозуудта, хүдөө ажахын хамһабариин ажахынуудта 8 миллион шахуу хүдэлмэришэд, алба хаагшад ажаллана. Хүдөөдэ ажаһуудаг хүн зоной дундаһаа мүн эды шэнээн (8 миллион шахуу) хүн промышленностьда, барилгада, транспортда, болон хэлхеэ холбоондо хүдэлнэ. 1,5 миллион хүн худалдаа наймаанда, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта, 4,4 миллион хүн—арадай гэгээрэлэй, элүүрые сахилгын, хүдөө ажахын үйлэдбэриин бусад һалбаринуудта ажаллажа байдаг.

Эдэ хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй соёлтой байхаһаа гадна, мүн городой соёлтой боложо байнхай. Городууднай научна түбүүд, искусство болон литературын шухала газарнууд байһан ушарһаа бүхы һалбаринуудай талаар һайн мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлдэдэг. Хүн зоной болбосон ажабайдалай үдэр бүриин эрилтэнүүд ганса городуудта бэшэ, мүн хүдөөдэшье хангагдаха зэргэтэй. Зүгөөр хүдөөгэй зарим заахан тосхонууд клубгүй, кинотеатр, ниитын столово, культурно-ажаһуудалай бусад зургаануудгүй дээрэһээ ажалшадай эрилтэ хүсэд хангажа шаданагүй. Хүдөөдэ соёлой гуламтануудые бии болгохо гэхэдэ, хүдөө тосхонуудай жэжэхэн, тэрэ мүртөө ехэ таруу байһан ушар ехэ һаад хэнэ. 1966 оной эхиндэ орон доторнай 36,9 мянган колхоз, 11,6 мянган совхоз бии байһан. Ажахы бүхэн 3-һаа 5 хүрэтэр үйлэдбэриин бригада, отделенинүүдтэй. Тэдэнь 200 мянга шахуу һуурин газарнуудта таража байрланхай. Хүдөө тосхон бүхэндэ ажаһуудаг хүнүүдэй соёлой эрилтэнүүдые али болохоор хангаха хэмжээнүүдые абаха саг ерээ. Энэ талаар бии байһан дутагдалнуудһаа боложо, хүдөөдэ дунда һургуули дүүргэгшэд олоороо город ябашана.

Культурно-ажаһуудалай талаар һайн условитой байһан газарта ажаллаха гэжэ хүдөө ажахыншье зарим мэргэжэлтэд эрмэлзэдэг. Тиихэ зуураа арадай ажахын ямаршье һалбариһаа үлүү олон мэргэжэлтэд, механизаторнууд бусад кадрнууд хүдөөдэ хэрэгтэй байһаар.

Хүдөөдэхи ажалшадай, нэн түрүүн хүдөөгэй залуушуулай ажаллаха, амарха һайн эрхэ байдал хангахын тула партимнай шухала хэмжээнүүдые абана. Шэнэ табан жэлэй турша соо хүдөөдэ 10 мянган дунда һургуули, 8 мянган клуб болон соёлой байшангууд, олон байра баригдахаар түсэблэгдөө. Городуудай зүгһөө хүдөөдэ үзүүлдэг шеф ёһоной туһаламжа үргэдхэгдэхэ. Ойрын табан жэл соо колхозууд, совхозууд 1 миллион 790 мянган гэхэ гү, али табан жэлэйхиһээ 1,6 дахин олон трактор, 1,1 миллион ашаанай автомобиль, орооһоной 550 мянган комбайн болон бусад техникэ, түхеэрэлгэнүүдые абаха, хүдөө ажахын капитальна хүдэлмэридэ гүрэнэй һомолһон мүнгэн үнгэрэгшэ табан жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болохо.

Эдэ бүгэдэмнай хото хүдөө хоёрой хоорондо бии байһан горитой илгаае усадхахада, хүдөө зоной материальна болбосоролой хэмжээе дээшэлүүлхэдэ, нилээд туһалха байха. Хото, хүдөөгэй хүн зоной материальна, болбосоролой хэмжээе дүтэрхы болгохо гээшэ шэнэ табан жэлэй түсэбэй тон шухала социальна зорилго болоно.

Хото хүдөө хоёрой хоорондо бии байһан социально-экономическа, культурно-ажаһуудалай илгаануудые усадхалга — коммунизм байгуулгын агууехэ туйлалтануудай нэгэн мүн.

С. СЕМИН,
экономикын эрдэмэй кандидат.

ТЕАТРАЙМНАЙ АРТИСТНАР АНГАРСКДА

Ангарск городой арад зон Буряадай оперно театрай артистнарай ерэхые үнихэнэй хүлеэжэ байһан байба. Театрай коллектив эндэ ерэһэн түрүүшынгээ үдэшэ. И. Дзержинскиин «Хүнэй хуби заяан» гэһэн зүжэг харуулаа.

Оперын дүүрээд байхада, тус городой ниитын гурим сахиха зургаанай хүдэлмэрилэгшэ Афанасий Данчинович Дабагаров бидэндэ хандан, иигэжэ хөөрэбэ:

—Хүгжэмдэ дуратайшуул таанадай ерэхые тон ехээр хүлеэһэн байна. Гурбадахаяа манай эндэ айлшалба гээшэт. Бидэ табиһан наадыетнай ходоо хараха дуратай байдагбди. Илангаяа «Хүнэй хуби заяан» гэжэ оперо харагшадай сэдьхэл хүдэлгөө,—гэбэ.

Дж. Вердиин «Отелло» гэжэ оперо зониие ехээр һонирхуулна. Ангарынхид энэ зүжэгөө хэдэн дахин дабтан харуулхые гуйна.

Орденто театрайхид июниин дүүрэтэр Ангарскда байха. Энэ үе соогоо арба гаран оперно болон балетнэ зүжэг харуулха юм.

Н. МАТОРИН.

Хүн зоной элүүрые хамгаалга жэлһээ жэлдэ хүгжэнэ. Илангаяа үхибүүдые элдэб үбшэнһөө һэргылэн сахиха гээшэ эмшэлэгшэдэй шухалын шухала хэрэг болоно бшуу. Улаан-Үдын № 4 больницын хүүгэдэй таһагые даагша М. А. Зяблова бишыхан хүнүүдэй элүүр энхые сахилгада хүсэ шадалаа гамнанагүй. Зураг дээрэ: врач М. А. Зяблова нарай үхибүү үзэхэеэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр 25 жэлдэ

БУХЕНВАЛЬДЫЕ МАРТАХААР БЭШЭ

Сталинград шадар. 1942 он. Совет Армида һайн дураараа ороһон тракторна заводой слесарь А. В. Кравцов тангаригай текстые уншажа байна.
ТАСС-ай фотохронико.

Агын талын Зүдхэли нютагай Доодо-Нуурта гэжэ хүндын арал, эбэр майлаар дуранбай, бишыхан транзистор приёмник зүүһэн хүн «Родина» колхозойнгоо эбэртэ бодо мал дахажа, түхэрэн жэлээ үнгэргэдэг. Үхэр малайнгаа байратайгаар эдеэжэ захалхадань, приёмнигоо дала мүрһөө абажа, сэдьхэл зүрхэ һэргээхэ аялга хүгжэм болоод, уласхоорондын һонин һонин мэдээсэлнүүдые шагнадаг. Теэд заримдаа Вано Мураделиин «Бухенвальдын набат» гэжэ дуу дуулахань тэрэ диктор сонсохоо. «Бухенвальд» гэжэ үгэ дуулахадаа, энэ хүнэй сайхан ябаһан толгойн үһэн үрэлдэг. «Юртэмсын арад хамта бодыт, шагнагты, шагнагты! Энэмнай Бухенвальдһаа соностоно. Мянга түмэн зонуудые амидыгаар шаруулһан Бухенвальд» — гээд, һүреэтэй хүсэтэйгөөр дуулажа эхилхэдэнь, удаан тэсэнгүй тэрэ хүн зүрхээ баряд, шанагаа тулажа, нилээд удаан саг соо доошоо хаража һууха зуураа, һанал бодолоо мянга юһэн зуун дүшэ нэгэн он хүрэтэр гүйлгэнэ.

Мянга юһэн зуун дүшэ нэгэн оной зун һэн. Июль һара. Энэ зунай һэбшээхэн һалхинда бээ хүсэһэн хушан шара таряан гүрэн түрынгөө абдарта түргэн орохоёо хүлеэжэ ядаһан юумэдэл дошхорон, нютаг нугараа халин сэсэрэн салгидажа байгаа. Жаткануудые, молотилкануудые, комбайнуудые эзэдээ хүлеэжэ ядан, МТС-эй хорёо соогуур һархайлдан зогсоно. Теэд уданшьегүй тэдэнэй жолоошод ерэжэ, тала дайдаараа трактор агтын аялгануудые зэдэлүүлхэеэ байһан шуу.

Шара улаан хүбүүн гэрһээ гаража, наранда шатаһан хара хүрин бэеэ нэгэ удаа һугсаран һуняажархёод, хүйтэн уһаар бэеэ һэргээбэ.

— Цырендоржо-оо, өө Цырендоржо! Наашаа! Наашаа ерыш! Шамда саарһан ерээ!—гэжэ байжа сомоной Совеэдэй түрүүлэгшэ морёо нэрэгүй нөшэн, яаража байба. Цырендоржын һэрд гүйжэ ошоод абахадань, сэрэгэй албанда дуудаһан саарһан байжа байгаа. «Зай, хайшан гэхэб... Бухы зоной хүбүүдэй ябаха нангин уламжа»—гээд ябуу болобо. «Мэнэ наһан зэһажа гаргаһан жаткадаа һуужа урдигэжэгүйнь гэхэ гү...» гэһэн бодол толгойдо баһа оруулбашье, — хамаагүй, дүүдэ жолоогоо орхиохоб. Жаткын тэхэжэ дангигар заһаатай, амар лэ ябаха байха,—гэжэ һанаһаар Цырендоржо гэртээ оробо.

Тэрэл үдэшэндөө Цырендоржыедэ, бухы Зүдхэли нютаг соо хүл хоорондо сэргэйгээр эхилжэ, нютагайнгаа ажалша бэрхэ хэдэн хүбүүдые сэргэйн албанда түхеэржэ эхилээ бэлэй. Цырендоржо Батомункуев өөрынгөө нютагай зоной үмэнэ тэрэгүүн сэргэй хубсаһа үмдөө. Июлиин 17-до түрэл нютагһаа гараад ошожо ябахадаа: «Хорин табан хоногой урда тээ носоһон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүлые һамна сохин унтараалсахаб, тиигээд һөөргөө бусажа, арад зоной түлөө, үрэ бээнэрэйнгээ жаргалай түлөө ажаллажа, хүлһөө ябаха хубитай байха ёһотойб» —гэжэ тэрэ машины дондороон соо һанажа ябаа. Үнэхөөрөөшье түрэл нютагайнгаа һүүлшын газар дабажа ябахадаа, Цырендоржо түрэһэн газарайнгаа тоонто дайдадаа «Баяртай» гэжэ хэлээгүй. «Хүлеэжэ бай! Дайгаа даража, дайгаа дарахаа, һүүлээрээ бусажа шамдаа ерэхэдээ, халюун тэнгэрин нюрган сээргүүр хони малаа бэлшөөжэ байхаб»—гэжэ сэдьхэжэ бэлэй.

Тэрэ гараһаар лэ Цырендоржо Даури хүрэжэ, 42 оной февраль болотор дайсанай урдаһаа харюусаха совет сэрэгшын мэргэжэлдэ һураа. Иигэжэ богонихон саг соо тусхай һургуули гараад, баруун зүгые барижа мордоходоо, Цырендоржо Батомункуев вагоной сонхоор хабтайн үлөһэн эхэ нютагайнгаа сэбэр агаарые ехэл хомхойрон залгиһаар, Могойтын станциие үнгэрөө бэлэй. Тэрэнэй елэлзэһэн, уһатаһан харахан нюдэнүүд дээгүүр түрэлхидынь, нютагайхидынь арбагашалдаад үлэжэ байһан мэтээр үзэгдэбэ. Теэд буужа нүхэдтөө: «Баяртай, уулзатараа» — гээд хэлэжэ үрдихэ сүлөөгүйл хадаа, поездын хуугайлгаар мэндээ хүргөөд, хүнэй хүбүүд аян замаа үргэлжэлүүлээ һэн.

Хэдэн хоног соо поездын түшэгэнөөн замханагүй. Теэд уряалаар айлшалжа ябаһан хүн бэшэ хадаа, Цырендоржо Батомункуевич үргэһэ нойргүй хүрэхэ газараа хүлеэжэ ядан, нүхэдтэеэ урагшаа дабшалсажа ябаа. Поездын лэ тогтоһон газарһаа: «Хүсэл зориг хүхюун. Һанаан бодол таанартаяа, нүхэдни!»— гэһэн лэ зургаа долоон үгэнүүдые нютаг орон руугаа ябуулдаг һэн. Уданшьегүй тулалдаанай газар дүтэлөө. Хэдэн хоногой урда тээ һанал бодолоороо, зүрхэ сэдьхэлээрээ түрэл түтимтэеэ холбоотой ябаһан хүбүүд хатуу шэрүүн зүрхэ зоригоор бэеэ зэбсэглэжэ эхилээ бэлэй.

Смоленск область шадар һэн. Хэсүү хүшэр байлдаан... Үдэр һүнигүй газар тэнгэри хоёр ниилэжэ, гал улаан дүлэн соробхилжо байгаа. Ага нютагай энэ буряад хүбүүн хойшоо алхаха бодолгүй, нэгэдэхи Украинска фронтын дэргэдэ арад зоной хуби заяае, байгаалиин баялигые бэеэрээ халхалалсажа ороо. Түрүүшээр бомбо, буугай наярхай, түерхэй бууха-да, тэрэнэй зосоо заригад гэгшэ һэн. Теэд богонихон саг соо энэ һүртэй дуу шуугаар хүбүүдэй бэе нэбтэршоо бэлэй.

Алтан шарахан таряагаар долгилдог Украинын заха хизааргүй тэгшэ тала үй түмэн нүхэнүүдээр дүүрэжэ байгаа. Хара багаһаа хойшо халюун хонгор талаар адуу мал намнажа үндыһэн энэ буряад хара газарай бууралтажа, үнэһэн тобороо боложо байхыень харахадаа, буугайнгаа хараахаа нэгэшье дайсание алдахаяа болёо.

Теэд үдэрһөө үдэртэ Киев, Смоленск, Харьков, Львов гэхэ мэтэ хотонуудые дайсанһаа сүлөөлхэ зоригтойгоор унаһан совет оронойнгоо хүбүүд, басагад... Энэниие харахадаа «Нүхэдэйнгөө түлөө үшөөгөө абаха ёһотойбди!» —гэжэ тэрэ шуухиран өөртөө хэлэгшэ һэн.

Теэд хэтэ мүнхэдөө нойрсоһон нүхэдэйнгөө түлөө дайсадһаа харюугаа абажал ябатараа, Цырендоржо Батомункуевич 1944 оной мартын 23-да Львов хотын хажууда дайсанай һабарта орошоо бшуу.

* * *

Мүнөө хүнэй приёмнигоо үшөө шанга болгоходонь, «Бухенвальдын набат» гэжэ дунай аялга хүгжэм улам шангадажа, бухы Зүдхэли нютагаар түүрэн зугаатуулхадал гэнэ. Тэрэ тамын газарые зааһагүй нюдөөрөө хараһан хүн энэ дуу бэшээ юм байна даа. Дайнай болоогүй һаа, энэ дуун угы байха байгаа,—гэжэ һанаһаар, үхэр малаа хадын үбэрэй нарайхан ногоон руу залана.

* * *

Тэрэ үедэ пленд абтаһан зонууд арба наймаан сүүдхэ үдэр һүниеүй ябагалаа. Зарим нэгэнниинь тамираа барагдажа, нүгөөдынгөө хүзүүндэ шаргагалдахадань, бугай утаһ тэрениие хэтэ мүнхэдэнь халхалагша һэн. Модон улатай «гуталынь» тэбэн, зогсоожо модоной газар соо шарзыя үргэн шиэне болоороо, урда хойноһоо элэжэ амсайлдашоо.

Иигэжэ хоёрдо сүүдхэ үнгэрһэнэй һүүлдэ эдэ хэдэ мянган зон Берлин дээгүүр забһар зайлхай болошоһон вагон соо хүлдэжэ, үддэжэ үхэлөөгүйхэн Бухенвальд хүрэжэ ерээ бэлэй. «Үхэлэй газар гэжэ ошоол энэ ха юм даа»,—гэжэ хүн зон тэрэниие газаа һаһан харахад түхайлба. Хүнэй ухаанай хүрэхөөгүй гүйлгэжэ бариһан үхэлэй барилга. Хэбэрынь зайн гал гүйлгэһэн хэдэн забхар түмэр хорёоноуд архайлдана. Одоол эндэһээ нэгэшье хүн гаража алтан дэлхэйе харахагүй ха даа гэжэ һанахаад. Теэд дайсанай харатайшье һаа, хүнэй хүбүүд үшөө алад болоод лэ байха байгаа. Цырендоржо Батомункуевич энэ байха үе соо хүнүүдэй шалхан, гашуун таһараагүй. Мүнөөшье тэрэнэй шэлэһэ бугай абһан «Эхэ оронойнгоо түлөө!» гэһэн хүнэй хашхаран хоёр аяар Бухенвальдһаа сүрэатаһагаа тэрэл зандаа унтарааагүй. Эрэлхэг зоригтэ совет хүбүүд тамынбэ өөрто ороод байжа, эндэһээ мултаржа гарахые оролдодог байгаа. Нэгэтэ тэдэ таланаа болоходоо, командантын мартаһан дүрбэн саналтай хуурай тэрэгэй гэр руу ороо шоо. Энээгээр хэдэн удар, хэдэн һүнэ шулуун хана түнхижэ, хүнэй гүрэ гирхаар нүхэ тэдэ нээгээ бэлэй. Теэд тэдэнэй дундаһаа газарта юртэмсые харжа хубитай зон хоёрхон ла байгаа. Гурбадахиинь гулигржа ябаһаар, мүнөөшье болотор абаа шэмэгүй. Иигэжэ энэ гэргалдаар харгы иеэн үүсэниинь энэ хэтэ мүнхэдөө хаагдашоо бэлэй. Цырендоржо Батомункуевич нүхэдтэеэ Бухенвальд соо үүсхэһэ бэшэниинь булгынь үзөө, харшаашье. Шулуун модон хорёоһоо баһа жаажалшаашье, хоол болгожо туршаа һэн.

* * *

Талын үхэршэнэй приёмник дуугаа дууржэ, уласхоорондын һонин дуугаа орон. «Ханой, Июниин 8. Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэд апрелиин 15-һаа майн 31 хүрэтэр Тхыатхиен провинцида дайлалдахадаа, дайсанай 410 солдат ба офицерые, тэрэ тоодо американ дайаатан, ябаган сэрэгэй 350 солдадые үгы хэбэ»— гээд хэлэжэ эхилхэдэнь, Цырендоржо сухалдан, приёмнигоо өөлэлаад, эбэр урууга тулхижэрхёо.

— Хэзээ замхаха дайнинь гэшээ?! Минии ажалда түйлаһан ажалтэ вьетнам арадта түһа болуужан! Энэнһээ хойшо жаргалшье ябан Бухенвальдые сурлаен бэ дуулаа! Хоёрдохи Бухенвальд бү нэгдэг!—гэжэ эльхэлүүдэг тэрэ дуугаа, морёо нэшэн, үхэроо суглуулажа оробо.

Д-Р. ГОМБОДОРЖИЕВ.

СПОРТЫН ҺОНИН

ШАТАР

ХАНИ ЁҺОНОЙ МҮРЫСӨӨН

Аха дүү монгол арадай шатаршадай команда манай республикын шатаршадтай нүхэрэй ёһоной уулзалга үнгэргэхөөр ерэһэн байгаа. Хани нүхэдэй хоорондо хоёр наадан үнгэргэгдэбэ.

Нааданай нэгэдэхи хюлгэ дээрэ наадаһан монгол арадай шатаршан, уласхоорондын мастер Уйтүмэн Буряадай АССР-эй чемпион, спортын мастерта кандидат Могордоевтой хэдэн часай туршада наадахадаа шүүжэрхёо. Нүгөөдэ хоёрдохи хюлгэ дээрэ наадаһан МНР-эй спортын мастер, студент Мягмарсурэн Пенягинтай тэнсэжэ һалаа. Манай республикын нүгөөдэ шатаршан Власов МНР-эй спортын мастер Цагантай наадахадаа, шүүхээр байдалтай болоһон байгаа. Тиигэжэ ябаһаар нүхэрэйнгөө тэргээ эдюулхээр шалахадань, харангүй ябадал хэжэ тэнсэшоо. МНР-эй спортын мастер Чалхамсурэнтэй сагаанаар наадаһан Сумкин арба гаран ябадал хээд, тэнсэе гэжэ дурадхаа.

Мастерта кандидат Мельников Монголой медицинскэ институдай багша, спортын мастер Бадмагаравтай наадаһан байна. Эндэ Бадмагарав 40 ябадалай орондо хорин зургаан ябадал хэжэ, наадаха сагаа бараһан дээрэһээ шүүгдэһэндэ тоологдоо. «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэ спортын мастерта кандидат Галданов айлшаар ерэһэн Түмэрбаатарта шүүгдээ. Улаан-Баатар хотын пионернүүдэй ордоной шатарай багша, МНР-эй спортын мастер Хулгана манай республикын чемпион Гармаеватай наадаһан. Гармаевагай шанга добтолгодо ороходонь 27-дохи ябадалдаа шүүгдээб гэжэ мэдэрээ. МНР-эй спортын мастер Пүрэвжавтай сагаанаар наадаһан Самарин арбан зургаадахи ябадал дээрээ хара ноёнойнгоо байдалые муу болгоо. Энээгээр дурсагдагша хоёрой, мүн Хандсурэн Улымжиева гэгшэдэй наадан хойшолуулагдаа.

* * *

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр. Түрүүшын хюлгэ дээрэ сагаанаар наадаһан Могордоев арбан дүрбэдэхи ябадалдаа Уйтүмэнэй бэрсые хадажа, тэмээгээ ябаад, хүбүү гү, али нэгэ бодо абаха байдал тохёолдуулба. Уйтүмэн энэ аюулһаа мултархын тула бэеэ хамгаалжа оробо. Тиихэдэнь Могордоев арбан зургаадахи ябадалдаа зорюута нэгэ хүнгэн бодоёо эдюулээд, айхабтар шанга добтолго хээ. Уласхоорондын спортын мастер Уйтүмэн тон нарин ябадалнуудые хэжэ, наадаяа үргэлжэлүүлбэшье, сагай дүүрэһэн дээрэһээ шүүгдэшоо. Мягмарсурэн Пинягин хоёр тэнсэбэ. Власов Цагантай наадахадаа тон тэнсүү байдалтай байһан аад, холуур тойруулжа асарһан ноёнойнгоо дэмжэлгээр шүүжэ шадаба. Сумкин болгоомжогүйгөөр наадажа, Чалхамсурэндэ шүүгдээ. Мельников энэ үдэр саг соогоо ябадалнуудаа хэжэ үрдеэгүй дээрэһээ Бадмагаравта шүүгдэбэ. Пүрэвжавтай хараар наадаһан Самарин нүгөөдынгөө ноёые рокировко хэхэ аргагүй болгоод, ноёндонь добтолжо, нэгэ бодыень абахадань, нүхэрынь шүүгдээб гэхэ баатай болоо.

Галданов—Түмэрбаатар, Хулгана — Гармаева, Улымжиева—Хандсурэн гэгшэдэй наадан хойшолуулагдаба. Хоёр уулзалгын һүүлээр нааданай тоо 8,5—6,5 болобо. Эндэ Буряадай команда түрүүлжэ ябана.

Б. ЦЫДЕНОВ.

ФУТБОЛ

ХОЁРДОХИ ҺУУРИ ЭЗЭЛЭГДЭЭ

Зургаадахи зонодо наадажа ябаһан «Б» классай футболистнуудай дунда ээлжээтэ—юһэ, арба нэгэдэхи наадан үнгэргэгдэбэ. Эдэнэрэй дундаһаа хоёр командань—Улаан-Үдын «Сэлэнгэ», Благовещенскын «Амур» бүлгэмэй футболистнууд арба нэжээд наада үнгэргөөд ябана.

Командануудай дундаһаа али командань урагшатай һайнаар наадажа ябана хаб гээд хаража үзэхэдэ, мүнөөдөө Красноярск городой «Локомотив» команда болоно. Эдэнэр арбадахи уулзалгаяа Эрхүүгэй «Ангара» бүлгэмэйхидтэй наадахадаа, 2:0 тоотойгоор шүүжэ, дүн хамтадань 15 очкотой болоһон.

Манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд 14 очкотой, хоёрдохи һуурида гараба. «Сэлэнгэ» командамнай Прокопьевск городой «Шахтерые» 1:0 тоотойгоор шүүгээ һааб даа. Юһэн уулзалгаһаа 13 очкотой болоод ябаһан Ангарскын «Старт» гурбадахи һуурида гараба. Эдэнэр үнгэрһэн нааданда хабаадалсаагүй. Мүн арбан гурбан очкотой болоһон «Металлург» команда дүрбэдэхи һуури эзэлнэ. Эдэнэр «Амурай» футболистнуудта айлшалхадаа, уулзалгаяа 1:1 тоотойгоор түгэсхэһэн байна.

Табадахи, зургаадахи һуурие Прокопьевскын «Шахтер», Павлодарай «Иртыш» команданууд эзэлнэ. Эдэнэр тус тустаа 11—11 очкотой. «Иртыш» бүлгэмэйхид Бийск городой «Прогресстэ» айлшалхадаа наадаяа 1:1 тоотойгоор дүүргэһэн.

Рубцовскын «Торпедо», Эрхүүгэй «Ангара», Владивостогой «Океан» команданууд аб адлихан арба—арбан очкотой болонхой, удаадахи—7—9-дэхи һууринуудые эзэлнэ. «Торпедо» «Океан» хоёрой футболистнууд хоорондоо наадахадаа, 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн байна. Арбадахи һуурида Шэтын «Забайкалец» команда гаранхай. Эдэнэр мүнөөдөө арбан уулзалгаһаа юһэн очкотой болобо. Юһэн уулзалгаһаа юһэн очкотой болоһон Семипалатинск городой «Цементник» арба нэгэдэхи һуури эзэлнэ.

Комсомольск-на-Амуре городой «Авангард», Благовещенскын «Амур» команданууд 7—7 очкотой боложо, удаадахи һуурида гараба. «Авангардын» футболистнууд юһэдэхи наадаяа Киселевскын «Труд» командатай үнгэргэхэдөө, эдэнэрээ 1:0 тоотойгоор шүүгээ. Находкын «Рыбак» Киселевскын «Труд» командатай өөрынгөө талмай дээрэ наадахадаа, айлшадаа 1:0 тоотойгоор шүүжэ, хамтадань 6 очкотой боложо, арбан дүрбэдэхи һуури эзэлхэ болобо. Бийск городой команда юһэн уулзалгаһаа 5 очкотой, арбан табадахи һуурида гараба. Таблицын һүүлшын һуурие 4 очкотой болоһон «Труд» командын футболистнууд эзэлнэ.

Манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд ээлжээтэ уулзалгаяа мүнөөдэр үнгэргэхэнь. Айлшаар манайда Бийск городой «Прогресс» команда ерэнхэй.

БАСКЕТБОЛ

Улаан-Үдын түмэр замшадай амардаг, сэнгэдэг паркын хатар, танцын болодог талмай дээрэ баскетболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Табан үдэрэй туршада болоһон һонирхолтой энэ нааданда эхэнэр болон эрэшүүлэй 12 команда хоорондоо тулалдаба.

Эхэнэрнүүдэй дунда болоһон мүрысөөндэ «Труд», «Спартак» бүлгэмүүдэй спортсменкэнүүд хоорондоо наадаһан. «Труд» бүлгэмэй команда тээсгэнэй зоно доторoo үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, хоёрдохи һуури эзэлжэ ерэһэн юм. Харин эдэнэрнай «Спартагай» спортсменкэнүүдые тоогоогүй хаш. Юуб гэхэдэ, нааданай түгэсхэ болоһон хойно добтолго эмхидхэжэ оробошье, эдэнэртээ 41:43 гэһэн тоотойгоор гэнтэ шүүгдэшэһэн. Иигээд байхадаа «Труд» бүлгэмэйхид удаадахи уулзалгануудаа болгоомжотойгоор үнгэргэхэ зорилго урдаа табиха баатай болобо. Тиигэжэ удаадахи уулзалгануудтаа—городой залуушуулай командые 61:40, «Динамо»—71:45, «Буревестник» —55:27, «Локомотив» бүлгэмэйхидые 53:42 гэһэн тоотойгоор шүүжэрхиһэн байна. Нааданай дүн гаргахада, эдэнэрнай 1966 оной республикын чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэжэ шадаба. «Буревестник», «Локомотив», городой залуушуулай суглуулагдамал команда, «Спартак» бүлгэмүүдэй спортсменүүд удаадахи һууринуудые эзэлнэ.

Эрэшүүлэй дундаһаа «Буревестник» бүлгэмэй спортсменүүдтэ хүрэжэ наадаха команда байбагүй. Тиигэжэ эдэнэрнай республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые «Труд», «Локомотив» бүлгэмүүдэй команданууд эзэлээ.

Шуран бэрхээр наадагшадай дундаһаа «Динамо» командын капитан Александр Багаевые тэмдэглэлтэй. Энэ нүхэрнай табан үдэрэй туршада дала гаран бүмбэгэ корзина руу шэдэжэ, командаяа урагшань татаһан байна. Мүн Виктор Бабенко («Локомотив»), Виктор Линников («Труд»), Валерий Рудаков («Буревестник»), Нина Сахарова, Нина Котельникова (залуушуулай команда) гэгшэд бусадһаа хурдан солбоноор наадажа, харагшадай зүгһөө һайшаагдаһан байна.

Мүрысөөндэ эрхимлэһэн команданууд дамжуулгын кубок, спортсменүүдынь грамотаар шагнагдаа.

Н. ИВАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: городой залуушуулай командынхид ээлжээтэ добтолгодоо.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ХИЛЫН САНААҺАА

СҮЛӨӨРЭЛГЫН АРМИИН СЭРЭГШЭДЭЙ АМЖАЛТАНУУД

ХАНОЙ. (ТАСС). Контум провинцида американ болон туһамаршадай сэрэгүүдтэй байлдаа хэхэдөө, Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд хэдэн илалтануудые түйлаа гээд «Освобождение» гэжэ агентствын дамжуулгые үндэһэ болгон Вьетнамай информационно агентство мэдээсэнэ. Июниин 3-һаа 10 хүрэтэр болоһон байлдаануудай үедэ Урда Вьетнамай патриодууд дайсанай 6 үлүүтэй ротые хүлһөөнь буулгаа, олон буу зэбсэг, сэрэгэй һомо хэрэгсэл буляажа абаа гээд мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Дахяад добтолно

ХАНОЙ. (ТАСС). Долоодохи флодой корабльнууд дээрэ, тэрэшэлэн Урда Вьетнам болон Таиландда байрладаг американ самолёдууд июниин 18, 19-дэ ДРВ-гэй агаарай хилые нэгэтэ бэшэ дабажа, Куангбинь, Хатинь, Нгеан, Тханьхоа провинциинуудай һуурин газарнуудые, промышленна предприятинуудые бомбодоһон, буудаһан байна гээд Вьетнамай информационно агентство дамжуулна.

Хэлсээн үргэлжэлһөөр

ЛОНДОН, июниин 20. (ТАСС). Дүрбэн хүнһөө бүридэһэн Индонезиин делегаци Малайзиин ниислэлдэ ерээд байхадаа, мүнөөдэр Малайзиин премьер-министрэй орлогшо Абдул Разак гэгшэтэй уулзаа гээд Рейтер агентствын корреспондент Куала-Лумпурһаа мэдээсэнэ.

Малайзи Индонези хоёрой хоорондохи харилсаа заһаруулха тухай хэлсээн урда һарада Бангкогто эхилһэн юм. Энэ хэлсээе үргэлжэлүүлхын тулада делегаци июниин 18-да Куала-Лумпур ерэһэн байгаа.

СССР-тэ де Голлиин аяншалжа байһан тухай хариин хэблэл иигэжэ бэшэнэ

СССР-тэ Францийн президент де Голлиин аяншалжа байһанда дэлхэйн хэблэл угаа ехээр һонирхоно. «Хани барисаан—хани барисаан» гэһэн үгэнүүдые Францийн «Пари-Жур» гэжэ газетэ бүхы хуудаһан дээгүүрээ ходо гаратар томоород үзэгүүдээр барлаһан байна. Москвада де Голлиие угталгада зорюулагдаһан бүхэли хуудаһануудые Францийн газетэнүүд гаргана. Франко-совет хэлсээнэй уласхоорондын удха шанартай байһые «һулаpуулха» зорилгоор абтаһан бүхы хэмжээнүүд урагшагүйдөө гэжэ Америкын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд генерал де Голлиин Москвада ерэһэн түрүүшын үдэр мэдэрбэ гээд Женевьева Табуи тус газетэдэ бэшэнэ.

Москвада Францийн президентын хүндэтэйгөөр угтагдаһые Англиин газетэнүүд онсолон тэмдэглэһэн байна. Англи хадаа де Голльһоо жэшээ абажа, США-һаа дулдыдахаяа болёод, бэеэ дааһан политика бэелүүлхэ ёһотой гэһэн тобшолол «Дейли Скетч» газетэ хөһэн байна. «Великобритани хэзээнһээ иимэ жэшээ абахаб?» гээд газетэ асууна.

«Хоёр гүрэниие толгойлогшонор бэе бэеэ халуунаар амаршалаа. Европодохи аюулгүй байдал хангаха хүсэлэнтэй байһанаа тэдэнэр элирхэйлэн мэдүүлээ» гэһэн гаршагтайгаар де Голлиин аяншалга тухай Японой «Иомиури» газетэ мэдээсэһэн байна.

Энэ аяншалгые дайнай хойто тээхи үедэ хэгдэһэн эгээн лэ шухала дипломатическа аяншалга болоно гэжэ олон политическэ ажаглагшад тоолоно гээд Египедэй «Аль Ахрам» газетэ заана. Энэ аяншалгада Вашингтон болон Бонн тусгаар һонирхоно. Юуб гэхэдэ, НАТО тухай асуудалаар Францийн болон баруунай союзнигуудай хоорондохи зүрилдөөнэй хүсэд шангадаад байһан үедэ энэ аяншалга хэгдэжэ байна гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэнэй һүүлээрхи үе соо болоһон шухалын шухала дипломатическа ушарнуудай нэгэн болоно гээд де Голлиин аяншалгые Алжирай «Эль-Муджахид» газетэ тоолоно.

Де Голлиин аяншалга Европо түбидэ бодото хубилалтануудай боложо байһые гэршэлнэ гээд Польшын «Жолнеж вольности» газетэ бэшэһэн байна.

(ТАСС).

18-най комитедтэ ВСМ-эй эльгээһэн бэшэг

ЖЕНЕВЭ, июниин 21. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совеэдэй сесси һаяхан Женевэдэ болоо. Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй түрүүлэгшэнэрэй нэгэн А. А. Рощиндо (СССР) ВСМ-эй делегаци орожо, комитедтэ эльгээгдэһэн бэшэгые тэрээндэ барюулаа.

Энэ бэшэгые дэлхэйн 80 оронһоо сессидэ хабаадаһан 350 делегат баталан абаһан байна. Буу зэбсэг хуряаха талаар Женевскэ хэлсээнүүдэй урагшаа ябадаггүй байһанда һанаагаа зоболго энэ бэшэг соо элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ. Вьетнамда Америкын хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулга хэлсээ баталха хэрэгтэ муугаар нүлөөлнэ гэжэ заагдана. Газар доро ядерна туршалга хэлгые хорихо, ядерна зэбсэгэй таран дэлгэрэлгые зайсуулха, тэрэшэлэн энэ зэбсэгые хорихо, нөөсэнүүдыень усадхаха тухай асуудалнуудаар шиидхэбэринүүдэй абтахые арадууд хүлеэнэ гээд бэшэг соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байна.

Бусадай газар дээрэ сэрэгэй баазануудай бии байһан ушар арадуудта аюул тохёолдуулна, тиимэһээ эдэ баазанууд усадхагдаха ёһотой гээд бэшэг соо саашадаа хэлэгдэнэ. Сэрэгэй гаргашануудые юрэнхы дээрэнь заатагүй хороохо шухала байһан тухай ВСМ-эй сессидэ хабаадагшад мэдүүлнэ.

А. А. Рощиной болон ВСМ-эй делегациин хоорондо хани ёһоной хөөрэлдөөн болоо.

ВСМ-эй бэшэг США-гай делегацида комитедэй бусад бухы гэшүүдтэ дамжуулагдаа. США-гай делегациие толгойлогшо 18 комитедэй түрүүлэгшэнэрэй нэгэн юм.

Дж. Голланай мэдүүлгэ

ЛОНДОН, июниин 21. (ТАСС). Худалдаа наймаанай флодой забастовко хэжэ байһан морягууд тушаа премьер-министр Г. Вильсонэй баримталдаг хараа бодолые эрид шууд буруушааһан статья Великобританиин Коммунис партиин генеральна секретарь Дж. Голлан мүнөөдэр «Морнинг стар» гэжэ газетэдэ бэшэһэн байна.

Морягуудай забастовко хэжэ эхилһэнһээ абаад премьер-министр тэдэндэ эсэргүүсэнэ, суднануудай эзэдые дэмжэнэ. Суднануудай эзэдэй аша туһые харан, тэрэ онсо эрхэ түлөөлэлгэеэ хэрэглэхээршье бэлэн байха юм гээд Голлан тэмдэглэнэ. Мүнөө морягуудай национальна профсоюзуудай гүйсэдкомдо баалалга хэхэ һэдэлгэ тэрэ гаргана. Иимэ блалалтын хэгдэбэшье, морягууд тэсэбэритэй байһан зангаараа. Морягуудай забастовконууд тушаа өөрынгөө хараа бодолые Великобританиин Коммунис парти эли тодоор, сэхэ руунь нэйруулан хэлэһэн байгаа гээд Джон Голлан онсолон тэмдэглээ. Профсоюзуудай бүхы гэшүүд морягуудтай һанал нэгэдэхэ ёһотой гээд парти мэдүүлнэ. Ороной экономическа бэрхэшээлдэ дайрагдаһанда морягууд бэшэ, харин консерваторнуудһаа правительствын халан абаһан политика зэмэтэй гээд Коммунис парти мэдүүлнэ. Сэрэгэй гаргашанууд Англида ехэ хохидол үзүүлнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Сэбэр полиһоо баян ургаса абтадаг» гэһэн түрүү бэшэг. Хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай материалнууд. Түрэл орон доторнай.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Эдэбхи үүсхэл ба дүй дүршэл» гэһэн рубрика доро «Мастернууд иигэжэ хүдэлдэг» гэһэн Г. Цыдыпов К. Мункоев хоёрой корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонин. Соносхолнууд.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Бурятской Министров АССР.

Н04480. Зак. № 500.